

XXXII. évfolyam

Főszerkesztő: Dr. MARTON ERNŐ
A szerkesztésért és kiadásért
felelős: SCHÖN DEZSŐ
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
TEL-AVIV, SCHLESINGER-U. 9
Telefon: 29 - 98

מזרח חדש
(אורי קרט)
עמית יומי בלתי משלמי בשפה העברית - שנה ל"ב
ת"ר-אביב, רחוב שלזינגר 9
המחיר: ד"ר א. מרטון
האחריות: דוד שן
המשרד: המנהל
תל-אביב, רחוב שלזינגר 9

GÖRÖGORSZÁG SEGÍTSÉGET KÉR ALBÁNIA ELLEN az Atlanti-paktum alapján

Athén. (—). A görög partizánok újabb nagy offenzívát indítottak a kormánycsapatok ellen és ismét elfoglalták Colida városát a Granos hegyvidéken. Athénben a partizánok újabb offenzívája rendkívül nagy meglepetést keltett és kormánykörökben komoly vádakkal illetik Albániát és Bulgáriát a Görögország ellen induló támadások megszervezésével. Az athéni kormány közlése szerint Albániából az utóbbi napokban háromezer kifogástalanul megszervezett sorkatona jött Görögországba és csatlakozott a partizánokhoz. Ugyanakkor a görög kormány komoly aggodalmakkal látja, hogy Bulgária részéről támadás készül Kelet-macedónia ellen. A kormány ebben a kérdésben jelentést küldött Londonba és Washingtonba.

Egyesült Államoktól. A görög külügyminisztérium azt mérlegeli, hogy az albán földről a görög határok ellen intézett támadás nem meríti-e ki azokat a kritériumokat, amelyeknek alapján az Atlanti szerződést aláíró államok kölcsönös segítségnyújtására kötelesek egymással szemben. A legközelebbi órákban ebben a kérdésben kétségtelenül dönteni fognak.

Mértékadó diplomáciai körök véleménye szerint a görög kormány feszült érdeklődéssel várja, hogyan fog reagálni Washington erre az újabb athéni bejelentésre. Minthogy a most kifejlődő harcok a legnagyobb polgárháború négy éves története óta, számolnak az azzal a lehetőséggel is, hogy Görögország közvetlen katonai segítséget fog kérni az

Időközben a görög felkelők rádiója is nyilatkozott a kérdésben és erőlyesen cáfolta azt a vádat, hogy a görög partizán-csapatok Albánia területéről indulnak támadásra. Az athéni kormány ezzel a váddal csak ürügyet keres arra, hogy közvetlen imperialista beavatkozást készítsen elő a polgárháború elfojtására.

Szíria diktátora örömmel üdvözli Nagy-Szíria tervét

Abdallah szerint most van a legalkalmasabb pillanat a tervhez
— Zaim tábornok lezárta a Libanon felőli határokat

Kuwaiti köztársasági- és Azem miniszterelnök aláírta a lemondását

Damaszkusz. (—). Shukri el-Kuwaiti volt köztársasági elnök és Khaeld el-Azem volt miniszterelnök csütörtökön benyújtották lemondásukat. A lemondólevelet mindketten fogságukban írták meg, mert mint ismeretes, Zaim hadsereg parancsnok forradalmának sikere óta mindketten háziőrizetben voltak. A köztársasági elnök lemondása jelentős mértékben megerősítette Zaim pozícióját, mert a forradalom első és legfontosabb célja az volt, hogy Kuwaitit eltávolítsa az állam éléről.

tént, mert Zaim megbízottjának nem sikerült meggyőznie a libanoni kormányt, hogy elismerje az új szíriai rendszert.

A szíriai államcsíny igazi céljairól csak most közölnek érdekes részleteket arab forrásokból. Ammani jelentés szerint, amely a damaszkuszi rádióra hivatkozik, Zaim szerdán sajtókonferencián kijelentette, hogy örömmel üdvözli a Nagy-Szíria terv gondolatát, mint minden olyan tervet, amely az arab államok egyesülését teszi lehetővé. Zaim váumúni és szorosabb gazdasági kapcsolatok kiépítésével képzei el a terv megvalósítását.

Amman. (—). Hosszu hallgatás után Abdallah újra nyilvánosan követelte a Nagy-Szíria-terv megvalósítását. A király fogadta az United Press munkatársát és kifejtette előtte, hogy a közelkeleti helyzet alakulása könnyen vezethet olyan fordulathoz, amely a Nagyszíria-terv megvalósítását fogja szükségessé tenni. Ebben a nagy arab egységben Szíria, Transzjordánia és Irák vennének részt. Soha még olyan erők nem jelentkeztek az arab világban, — mondotta Abdallah, — mint ebben a korszakban, hogy az arab nép egy államkeretben egyesüljön.

Zaim egyébként szerdán este elrendelte a Libanon és Szíria közötti határ lezárását. Az intézkedés állítólag azért tört

Zaim tábornok, szíriai diktátor két katonai megbízottja, aki Kairóban folytat megbeszéléseket, találkozott Abdel Hadi miniszterelnökkel és Azzam pasával, az arab liga titkárával, ezenfelül Faruk király személyi megbízottjával és Szaudia kairói követével.

A békéltető bizottság Ben Gurionnál

Az UNO békéltető bizottságának tagjai és helyettesei csütörtökön reggel Tel Avivba érkeztek és azonnal kihallgatáson jelentek meg Ben-Gurion miniszterelnökkel. A megbeszélésen, amelyen jelen voltak a külügyminisztérium magasrangú tisztviselői is, Jeruzsálem jövőjéről és a menekültkérdésről tárgyaltak.

A kétórás tárgyalás után a bizottság szóvivője kijelentette, hogy eddigi tárgyalásai alapján a bizottság előtt világos, hogy a menekültkérdést csak általános békerendezés keretében lehet megoldani, mert amíg nem vonják meg pontosan a

A cionizmus kilátásai a kelet-európai államokban

A Kominform gyűlése elé
Irtta: Dr. Marton Ernő

1. Növekvő csodálkozással és értetlenséggel figyeljük azt a hirtelen és drasztikus irányváltást, amely a szovjet befolyási zóna egyes államaiban, főként Romániában és Magyarországon, a cionizmus szemben bekövetkezett. Országokban, ahol még röviddel ezelőtt barátság és szimpátia vette körül a cionista törekvéseket, ahol alijja-erősítéseink aktív állami támogatásban részesültek, most valóságos keresztshadjárat indult a cionizmus ellen.

2. Csodálkozásunk annál nagyobb, mert ezt a tragikus változást logikátlannak, következetlennek és antihumanusnak tartjuk, holott a szovjet-politika mind-egyik, még legtávolabbi hatósugarában is, a kerlelhetetlen logika, következetesség és az igazi humanizmus keresése jellemzte. Nem gyöngíti le e megállapítás érvényét az a körülmény sem, hogy a szovjet-politika taktikai módszereiben néha igen tekervényes utakon jár, ahol nem ritkán a cél szentesíti az eszközt. Ez a politika még látszólagos ellentmondásai és dialektikus változásaiiban is hű maradt tradícióhoz és sajátosságaihoz.

3. Ilyen látszólagos ellentmondás volt a szovjetkormány 30 éven át követett anticionista politikája. Az ellentmondás annál nagyobb volt, mert a szovjet felfogása a zsidókérdésről alapjában véve egy síkon mozgott a cionista szemlélettel. Szemben a francia forradalom és a polgári liberalizmus belső ellentmondásokkal teli zsidó politikájával, amely vagy teljesen tagadta a zsidóság népi mivoltát, vagy nemzeti ön feladást követelt az emancipáció fejében, az orosz forradalom az első perctől kezdve felismerte és elismerte a zsidókérdés par excellence nemzeti jellegét és nem riadt vissza a nemzeti megoldásoktól sem. A jiddis nyelv és kultúra számára az orosz alkotmányban biztosított jogok mutatják, hogy a szovjetfelfogás a zsidókérdés megoldását nem az asszimilációban látja.

4. Hogy ez a megállapítás mennyire helytálló, azt misem bizonyítja jobban, mint az, hogy az első alkalommal, amikor lehetőség nyílt arra, hogy a cionizmus leszakadjon az angol imperializmus küldökniszinórjáról, a Szovjetunió habozás nélkül a cionizmus mellé állott és egyik előharcosa lett a világárában a palesztinai zsidó állam gondolatának. Nem feszélyezték ebben az elhatározásában a Jewszekcia összes elvi fenntartásai, féltelmei és elszámolásai a cionizmussal szemben, amelyek a nagy politikai vonal mellett egyszerre jelentéktelen belső zsidó csetepatévá zsugorodtak össze. Ebből a perspektívából nézve, az új szovjet-politika — bár elképzelni sem lehet radikálisabb frontváltást — mégis hű maradt hégi hagyományaihoz: a logikához, a következetességhez és a humanizmushoz. Egyike volt ez ama heroikus pálfordulásoknak, amelyekkel nem egyszer találkozunk a szovjetpolitika történetében és amelyek az első pillanatban paradoxonszerűen hatnak, de mélyebb odafigyelés után kitűnik, mennyire ésszerűen illeszkednek bele egy zárt és logikus politikai koncepcióba.

5. E koncepció logikus végigvezetése során a szovjetpolitikának szükségességül el kellett jutnia a cionizmus lényegéig, vagyis a zsidókérdés területi megoldásáig is. Kalinin, a Szovjetunió elnöke 1928-ban a következőket jelentette ki: „A zsidóságnak meg kell őriznie nemzetiségét. Ennek érdekében szükség van egy olyan autonóm területre, ahol egységes zsidó nemzetgazdaság fejlődhet ki, amely aztán védelmet nyújt az asszimiláció ellen.”

6. Attól a perctől kezdve, hogy Moszkvában utat tört magának az új felfogás, a szovjetpolitika nyílegyenesen haladt a cionista követelések — a zsidó állam és a szabad alijja — vonalán. Ebben a politikában nyoma sem volt az olyan opportunisták ingadozásoknak és megfutamodásoknak, amelyek az utolsó másfél évben oly jellemzőek voltak Amerika Palesztina politikájára. Gromiko szovjetdelegátus az UNO 1947. évi ülési folyamán többször foglalta össze egyszerű és tiszta szavakkal a Szovjet álláspontját ebben a kérdésben. „A második világháború tapasztalatait beigazolták, — mondotta egyik alapvető bejegyzésében Gromiko —, hogy egyetlen nyugateurópai állam sem volt képes megvédeni a zsidó nép jogait, de még pusztán életét sem. Ez a tény önmagában is jogosá teszi a zsidó nép ama törekvéseit, hogy megteremtse végre saját államát. Lehetetlen ezt a jogot a zsidó néptől elvitatni.”

7. Ime, a cionista gondolat szinte klasszikus összefoglalása és igenlése a legmagasabb szovjetautoritás részéről. Es még is éppen itt tört meg a szovjetpolitika egyenes vonalvezetése, éppen ezen a ponton nem tudta követni a természetes és logikus megoldások útját, hanem kénytelen volt pótmegoldásokhoz és szurrogátumokhoz nyulni. Palesztina helyett Biro-Bidszánt állította a területi megoldás középpontjába.

8. Amint ezekből a megnyilatkozásokból világosan kiderül, az új szovjetkoncepcióban a cionizmus és zsidó állam azonos fogalmakként jelentkeznek. Egyetlen olyan kijelentés sem hangzott el szovjetkörök részéről, amely azt a szándékot árulta volna el, hogy e fogalmakat szétválászásk egymástól. Egy józan orosz politikus talán meg sem értené, hogyan lehet a zsidó állam eszméjét a cionizmustól különválasztani. Ilyen bizarr gondolat csak talמידű pipulokon élesített zsidó agyvelőben születhetett meg, olyan zsidóiban, aki eltávolodott néptől és akit szemmel-

Még 4 NAP
marad a
NÉP-
KÖLCSÖN
sorsolásig

(Folytatás a 7. oldalon.)

láthatóan zavar a zsidó államgondolat diadalmos előretérése.

Ilja Ehrenburg, a kiváló orosz zsidó író vállalkozott arra a kőes feladatra, hogy megkonstruálja a kör négyzetesítésének ezt új elméletét, amely szerint a kommunizmus támogatja ugyan a zsidó államot, mint a zsidó nép függetlenségi harcának hordozóját, de eliteli és megbélyegzi a cionizmust, mint reakciós, sovinszta-nacionalista mozgalmat. Ilja Ehrenburg cikkében a régi Jewszekcia szelleme támadt fel tetszhalotti álmából. Az egész elméleten meglátszik, milyen kínos zavarban volt a szerzője, amikor ezt a torzszülöttet világra hozta. Mert nyilvánvaló, hogy a galuti zsidó kommunisztáknak — tisztelet a kivételeknek — nem nagyon tetszik ez az egész hüho a zsidó állam körül. Lélektanilag zavarja és bensőleg felkavarja őket. Megingítja belső biztonságérzetüket, amely a mai európai atmoszférában amúgy sem lehet százezresek. Hiszen ők élnek elsősorban a galuti sors kettős lidércfényében, ők érzik leg-súlyosabban annak a tragikus ténynek a nyomát, hogy más népek szocializmusát építik és nem a sajátjukét, népeket, amelyeknek nagy tömegei ma még élesen szembenállanak ezzel a szocialista állam-építéssel.

Ezeknek a zsidó kommunisztáknak, akik gyakran egész életükön át elkecsere-detten harcoltak a cionizmus ellen, igen keserű pillula lehetett a zsidó állam meg-alkulása és az a felvillanyozó hatás, ame-lyet ez a tény az egész zsidó és nemzsidó világra gyakorolt. De nyíltan és közvet-lenül nem támadhattak neki a zsidó ál-lamnak, mert ez ellentétben állott volna a hivatalos szovjetpolitikával. Ezért kel-lett tehát az indirekt utat választani, ez-ért kellett újra elővenni az elásott csata-bárdot a cionizmus ellen. Ők, a zsidó kommuniszták azonban nagyon jól tudják, hogy a cionizmus elleni harc egyértelmű a zsidó állam elleni küzdelemmel, tisztá-ban vannak vele, hogy a cionizmus elfoj-tása és az alijja ledlítése egyetelmű a zsidó állam megfajlásával, fejlődésének megállításával és biztonságának aláásá-sával.

Ezért állapítottuk meg mindjárt beve-zető sorainkban, hogy az a cionistaellen-es politika, amely most Romániában és Magyarországon érvényre jutott, logikát-lan, következtelen és antihumánus, ame-lyet semmiképpen sem tudunk összeegye-ztetni a Szovjet logikus, következetes és humánus politikai irányvonalával.

5.

Önkéntelenül vetődik fel a kérdés, mi-lyen kapcsolatban van a romániai és ma-gyarországi anticionista hadjárat Moszk-va és a Kominform álláspontjával? Vajjon elszigetelt esetekkel állunk-e szemben, vagy pedig számolnunk kell egy újabb általános fordulattal a szovjet-szférához tartozó összes államokban?

Amennyire a jelekből ítélni lehet, ez-időszereit nincs még egységes és kikris-tályosodott álláspont ebben a kérdésben és a Kominform egyes államai eltérő módszereket alkalmaznak a cionizmus kérdésében. Mig Dimitroff Bulgáriája, Gottwald Csehszlovákiája és — lehavdil — Tito Jugoszlávia változatlan szimpá-tiával kezelik a cionizmust és lehetővé tették, illetőleg teszik még ma is orszá-gaik zsidóságának szabad alijját, sőt, teljes áttelepülést Izraelbe, addig Pau-ker Anna Romániája és a rákosi Mátyás Magyarországa teljes alijja-záratot ren-delt el és kérelhetetlenül likvidálja a cjo-nista mozgalmat. Lengyelország pedig vá-lahol a két módszer között áll.

Amint látjuk, azokban az országokban, ahol kevésszámú zsidó él és ahol a kom-munista párt vezetése nincsen zsidó ke-zekben, ott barátságosabb elbánásban ré-szesül a cionizmus, ott azonban, ahol na-gyobb zsidó tömegek vannak és ahol a kommunista párt hangsúlyozottan zsidó vezetés alatt áll, ott a cionizmus üldö-zése is nagyobb arányokat ölt és az alijja-elé leküzdhetetlen akadályokat gördít-e nek. Az összefüggés a belső zsidó pro-bléma és a cionizmus kezelése között egé-szen nyilvánvaló.

Azok a kommunista körök, amelyek ma a szovjetzóna egyes országaiban az anticionista kurzust diktálják, bizonyára mindent el fognak követni, hogy ezt az álláspontot általános elvvé tegyék a keleti blokk összes államaiban. Megbízható ér-teléseink vannak arról, hogy a Kom-inform legközelebbi ülésén, amely talán már a jövő héten összejön, meg fogják vitálni a cionizmus és az alijja kérdését is. Izraelre nézve sorsdöntő lehet e ta-nácskozsok eredménye, mert az elkövet-kező évek emberanyag-utánpótlását első-sorban ezek l az országokból várjuk. Ebben a zónában több mint 650 ezer zsidó él (Romániában 330 ezer, Magyar-országban 150 ezer, Lengyelországban 80 ezer, Csehszlovákiában 40 ezer) és ezek-

nek a zsidóknak nagyrésze alijjazni akar. Alijjazni minden áron és minél hama-rabb.

6.

A zsidó kommunista vezetők azzal in-dokolják az alijja elleni harcukat, hogy szükségük van ezekre az elemekre a ro-mán, illetőleg magyar szocialista állam felépítésénél. Szükség van a zsidó mun-káskezekre. Mély meggyőződésünk, hogy ezek a kommunista vezetők végzetes té-vedés áldozatai. Azok a zsidó rétegek, amelyek Izraelbe vágyanak, soha sem vál-hatnak igazi országépítőkké és produktív munkásokká Romániában, vagy Magyar-országban, vagyis abban a környezetben, ahol oly nagyot zuhantak a szociális rang létrán és ahol a közelmúlt annyi véres emléke veszélyezteti lelki egyensúlyukat. Ezek ott csak szerencsétlen deklaszált emberek maradnak, akik inkább gátolják, mint segítik az építőmunkát. Ezek az em-berek csak itt, Izraelben, tudnak majd ismét produktív életet kezdeni.

De nem hiszük azt sem, hogy akár a román, akár a magyar népek szükségé volna arra a néhány tizezer zsidóra, akik saját hazájukban akarnak élni és dolgo-zni. Nem hiszük, hogy a román, vagy magyar munkástömegek úgy éreznék, hogy e deklaszált és náciüldözések alatt agyonkínzott zsidók nélkül nem fog-ják tudni a maguk erejéből felépíteni a saját szocialista társadalmukat. Sokkal inkább hiszük, hogy ezeknek az elemek-nek csendes elvonulása megnyugtatólag hatna az általános helyzetre, sok zavaró momentumot hártana el a szocialista építés útjából és megszabadítaná azt egy igen súlyos teherfőtől: a növekvő anti szemitzmus ballasztjától.

7.

Reméljük, hogy a Kominform legkö-zelebbi ülésén ez a nyilvánvaló tény kellő méltánylásban részesül majd. De túl a belpolitikai megfontolásokon, vannak en-nek a kérdésnek olyan külpolitikai vonatkozásai is, amelyek arra mutatnak, hogy az anticionista kurzus nem halad párhü-zamosan az illető államok és az egész szovjet-blokk igazi érdekeivel. Orosz-ország ma szemmel láthatólag igen nagy erő fejlesztéseket tesz, hogy minél szélesebb kö-rök szimpátiáját szerezze meg a nyugati államokban és minél több új barátra te-gyen szert.

Izrael ma még kicsi és fejlődése kez-detén álló állam ugyan, de ama felbont-hatatlan kapcsolat révén, amely a vilá-gon szétszórt zsidó néphez fűzi, befolyása mégis igen nagy a világ közvéleményé-ben. A zsidó nép túlnyomó többsége ma pozitív cionista beállítottsággal. A cionista mozgalom attól a perctől kezdve, hogy Oroszország a zsidó állam követése mel-lé állott, nemcsak a hála érzésével van eltelve, de ösztinte, meleg szimpátiával is kíséri a Szovjet igazságos törekvéseit a világpolitikai arénában. Ugyanílyen ro-konszenzussal figyeli azokat az erőfeszíté-seket, amelyeket az Oroszországgal szövetsé-ges államok tesznek belső biztonságuk megszilárdítására.

A nyugati államok cionista sajtója az egyre erősödő szovjetellenes propáganda ellenére is mindig megőrizte tárgyilagos és baráti hangját a keleti blokkal szem-ben. A romániai Maniu-pár és a magyar országi Mindszenty-pár idején, amikor a nyugati országokban tetőfokra hígott a szovjetellenes hangulatok, a cionista közvélemény és sajtó volt az, amely ezek-ben a percekben a szocialista rendszer leg-itim önvédelmi harcát látta a reakció feltámadó erőt ellen. Amerikában, ahol százezerszámra élnek romániai és magyar országi kivándorlók — zsidók és kereszt-tények egyaránt — ez a következetes cio-nista állásfoglalás nem lebecsülhető köz-véleményformáló tényező. Feltehetően, hogy a Kominform tanácskozásain és a szempont is kellő méltánylásban részesül majd.

8.

De van még ennél is fontosabb szem-pont. A nyugati világban egyre erősödő háborus pszichózissal szemben Orosz-ország hatalmas bégeoffenzívába kezdett az egész világon. Rendkívül erőfeszítések történnek, hogy a világ jószándéku és ha-ladó erőt a béke megmentésére mozgósítsák. Ebben a küzdelemben a Szovjet-nek egyetlen valóban hűséges szövetsé-gese van, amely minden körülmények között és fenntartás nélkül a béke mel-lett áll, mert egész léte és jövője a világ béke fenntartásán múlik. Ez a szövetsé-ges: Izrael állama és a cionista világ-mozgalom.

Nem lehet kétséges, hogy amikor Oroszország korábbi anticionista politiká-ját revízió alá vette, elsősorban arra szá-mított, hogy az angol imperializmus alól felszabadult független zsidó állam a bé-kegondolat előharcosa lesz a világban. A

Szabad-e az új oléknak szombaton partraszállniok?

Érdekes vita a Mapam interpellációja körül a Kneszetben

A Kneszet legutóbbi ülésén érdekes vita fejlődött ki Práji Mapam képviselő interpellációja körül. A képviselő azt ki-fogásolta, hogy az alijjainiszter rende-letére szombaton nem szállítják le az olé-ka-t a hajókról. Ez az intézkedés „nem fér össze egy demokratikus és szabad or-szág szellemével és nem szokásos a világ egyik országában sem, még azokban az országokban sem, ahol létezik hivatalos munkaszüneti nap.”

Moshe Shapira alijjainiszter írásban válaszolt az interpellációra és kijelentette hogy ez az intézkedés nem ellenkezik az ország demokratikus szellemével és ezen-felül is biztosítja a kikötő munkások ter-mészetes jogát a munkaszüneti napra. A hajókon vallásos olék is érkeznek, akik a

galut legnehezebb korszakában sem szeg-ték meg a szombatot és akiknek számára a szombaton való partraszállás súlyos sé-relmet jelent. A nemzeti intézmények el-lenőrzése alá tartozó hajók egyébként is utasításokat kaptak utazási menetrend-jük olyanformán való összeállítására, hogy ne szombaton érkezzenek az or-szágba.

A Mapam nem volt megelégedve a mi-niszter válaszával és általános vitát kö-vetelt a kérdésben, de Nir nemzetgyűlési alelnök, aki az ülésen elnökölt és aki maga is a Mapam tagja, elutasította a kívánságot, mert a házszabályok nem en-gedik meg az általános vitát interpellá-ciók felett.

Pészáchkor szabad közlekedés lesz a nyugati falhoz?

A zsidóknak cserébe meg kell nyitniok az utat Bét Lechem felé

Az UNO jernzsálemi vezérkarától nyert értesülések szerint komoly remény van rá, hogy a pészáchi ünnepek alatt szabad közlekedést biztosítsanak a nyu-gati falhoz. A jeruzsálemi kérdés rende-zésére kinevezett UNO albizottság most foglalkozik ezzel a kérdéssel. A bizottság tagjai az óvárosban tárgyalásokat folytat-tak a keresztény és mohammedán egy-házi körökkel. Amint hírlik, a legjobb kilátások vannak arra, hogy Pészách he-tében a zsidók újra elzarándokolhatnak a nyugati falhoz.

A bizottság tagjai folytatják megbé-széléseiket ebben a kérdésben és politi-ka-i körökben számolnak azzal is, hogy a zsidóknak is engedményeket kell tenniök más irányban, hogy a megállapodás lét-rejehessen. A zsidó hatóságokkal való tárgyalásaik során az UNO-tisztviselők azt fogják kérni, hogy a Nyugati falhoz való zárandoklás szabadabb tétele ellen-ben a zsidók nyissák meg a Bét Lechem felé vezető utat a keresztény husvéti ün-nepekre és a Nebi Mussza muzulmán ün-nepnapokra.

Délafrikai ujságíró támadása Weizmann ellen

A délafrikai kormányssajtó egyik is-mert publicistája a múlt héten éles táma-dást intézett dr. Chaim Weizmann állam elnök ellen. Az ujságíró, dr. Rosiboorn különös alkalmat talált arra, hogy a zsi-dó állam elnökét tollára vegye. Smuts tá-bornok, aki az elnök kortársa és régi ba-rátja, elnökké választása alkalmából táv-íratilag üdvözölte Weizmann-t. Az elnök baráti hangú levélben köszönte meg az üdvözlőletet és meghívta Smutsot, a cio-nizmus régi és kipróbált barátját, hogy látogassa meg Izraelben. A meghívást a délafrikai lapok közölték.

Az ujságíró lapjában nyílt levelet in-tézett ahhoz a cionista ujsághoz, amely teljes egészében leközölte Weizmannak Smuts-hoz intézett levelét és csodálkozá-sát fejezte ki afelől, hogy

milyen alapon avatkozik be a zsidó állam elnöke Délafrika belügyébe

Az elnök levele ugyanis a délafrikai tartományi választások közben érkezett meg és annak közlése alkalmas volt arra, hogy a zsidó szavazókat befolyásolja, ami kor a szavazóurnák elé járulnak. A levél-nek nyilván politikai célja volt és azt bi-zonyítja, hogy a zsidó állam elnöke Smuts javára akarta befolyásolni a délafrikai

választási hangulatot. A zsidó lap, amely azt a megjegyzést fűzte hozzá, hogy Weiz-mannak Smuts-hoz intézett meghívását a választások után, nem pedig azt meg-előzően közölte.

Ugy látszik, az ujságíró eltévesztette a dátumokat és tévedésből írta, amit írt. De maga az eset bizonyítja, hogy milyen érzékenyek a fajpolitikai alapra helyez-kedett délafrikai politikusok a zsidókér-désben és Izrael államával szemben.

**Pészachra
női kézitáskákat
WALDECK**

bőráruizletéből

HAIFA, HERZL U. 48

Péntárca, erszény, neszeszer, akta-táska, bőrönd stb. Nagy választék
női kézitáskában

egész zsidó nép és mindenekelőtt annak cionista avantgárdja.

9.

Fel kell tételeznünk, hogy a Kom-inform tanácskozásain fel fogják ismerni ennek a politikai valóságnak egész jelen-tőségét és nem fogják engedni elhomá-lyosítani azt egyes országok belső zsidó problémájának muló nehézségeivel. Hisz-szük, hogy a Kominform államai világo-san látják, milyen rendkívül fontos sze-rep vár Izraelre a világnak ezen a pont-ján, az elmaradott Közéleleten a b ke és szociális haladás terén. Ezért bizunk benne, hogy Oroszország és szövetségesei továbbra is baráti maradnak Izraelnek és támogatni fogják példa nélkül álló küzdelemben. De a barátság Izrael iránt első-sorban azt jelenti: elősegíteni és tá-mogatni az alijját. Aki segít bennünk abban, hogy zsidókat hozjunk Izraelbe, az barátunk, aki megakadályoz benne, az alássa államunk biztonságát és jövőjét. Lehetetlen, hogy a Kominform tanácsko-zásán fel ne ismerjék ezt az egyszerű és logikus igazságot.

LONDONI LEVÉL

A kigyó, az életstílus és a relativitás

IRTA: KACZÉR ILLÉS

London, március vége.

Olvasom Jámor Ferenc kitűnő kis riportját az Uj Keletben a háromágú kigyóról, a tel-avivi autóbusszállomáson sorbanálló „torró, melléktorról és ellen-torról” és nagy kedvet érzek, hogy egy rejtett és távoli torból előmerészkedjem és a vitába beleszóljak. Nem állítanám százszázalékos illetékességemet. Any nyira se vagyok illetékes, mint Jámor barátom kis cikkének köszönetkérdő és előretolakodói. De jó tíz éve tanulom itt Londonban a sorbanállás művészetét és aki valamit megtanult, álljon ki a piacra a tudásával. Amikor ideérkeztem, egy évvel a háború kitörése előtt, a kontinens minden zugából özönltek a menekülők Angliába és úgy látszott, új stílust készítenek itt meghonosítani. A refúdzsinek az angol élet túlságosan lassu volt és kényelmes, már-már lomha. Egy kis friss temperamentumot akart belevinni. Meg akarta tanítani az angolokat az angol mondás igazi értelmére: Time is money. A refúdzsi mindig sietett: a fűszeresnél, a kofastand előtt, a mézár-székben és mindenekelőtt az állomások jegyablakainál és a buszmegálló táblái alatt. Az angolok, ahogy itt mondják, kjabá-áltak, türelmesen várták, hogy sor rakberüljenek és akármilyen havas esett (és volt itt hat évig komiszabb eső is), nem változtattak a felfogásukon, hogy az elsőbbség azé, aki előbb érkezett. A refúdzsinek még a lábán volt a szaladás, ez a láb Angliában sem tudott megnyugodni. Eleinte szeliden tárték, ha a pult előtt és a különböző közlekedési eszközök megállónál előrefurakodott, később a türelmes közvélemény morogni kezdett. Sokáig tartott, amíg ez a morogás a refúdzsi illemérzékéhez eljutott. De hat-nyolc év után eljutott hozzá. A vége az lett, hogy nem a nyolcvanezer európai menekült, hanem a nyolcmillió londoni stílusa kerekedett felül.

Ha én export-importtal foglalkoznék, ezt az életstílust szállítanám a kontinensre és minden politikai és ideológiai ellentét ellenére az ifjú Izraelbe is. Bár tudom, hogy ez nem olyan egyszerű. Könnyű volt az angoloknak az ő szigeti biztonságukban eljutni ideig, mialatt a kontinentális embernek a folyton ismétlődő háborúk közepette csak a nyüzgés, tolokodás és káromkodás jutott végső megoldásnak. A zsidó nyugtalanságról és zaklatottságáról nem is szólva. Az angolok nyugodtan sorbaállhatnak a nyolcvanezer Queen Mary vagy Queen Elisabeth jegyablaka vagy hajóhidja előtt, de a mi kis zsidóinknak tülekedniük kell, hogy a három-négyszáztonnás lélekvesztőn ugyanannyi utas közt mint az angol luxushajón, helyet szorítsanak. Aki így futott a kikötőig és ott időtlen ideig sorbanállt, az jóval a megérkezés után is éri az idegeiben, hogy nagyon-de nagyon sietnie kell. Előbb-utóbb azonban ez a nyugtalanság is lecsillapodik és így gondolkodnunk kell a gyakorlatibb gondolatok átültetéséről. Ha már a buszmegállónál állunk, hadd állapítsam meg, hogy itt Londonban is vannak néha hosszabb várakozások, különösen estefelé, az üzletek és üzemek zárójára idején. De van egy kialakult forgalmi analízis: a busztársaságok hivatalnokai beállnak a legkritikusabb sorba, kihallgatják a türelmetlen utasokat és megírják riportjaikat. Nem az újságok számára, hanem belső használatra. A zugolódás nem tart örökké; ahol a forgalom nagyobb, ott megszaporodnak a járatok. Ehhez persze több kocsi kell és a háború végén itt is nagy hiány volt kocsiban. Ha távoli analízisem nem csal, itt van a tel-avivi közlekedési probléma gyökere. Es ha én valóban export-importista volnék, mindenekelőtt azon kellene gondolkoznom, hogy autobuszokat szállítsak Izraelnek. A stílust majd megtanulják a tsetvéreim. Valami még a vérrükben lehet a régi tanításból, hiszen jó háromezer éve hallották a szabályt, amely a finom buszutasok számára ma is érvényes: „Öregember előtt állj fel!” Engedd át neki a helyedet.

Persze az angol finomság is változóban van: látni már az uccán, a köz-

letben és a politika páholyaiban lármás, goromba és ökölrel magyarázó angolokat is. Vagyis olyanokat, akik nem leplezik a szplinjüket és rossz idegelket. A hatalmi helyzet klimaktériuma teszi. Vagy ahogy egy kontinentális barátom magyarázta a napokban az ő kereskedőnyelvén: „Anglia tul van angazsálva és képtelen valamennyi rendelkezést teljesíteni.” Az ilyesmi erősen nyugtalanító, a nyugtalanság pedig különböző formákban nyilatkozik meg. A kontinensben, ha egy gazdag ember lecsuszóban volt, finom lett és halkszavu. Az angol halkszavuság lármába menekül. Itt volt, hogy csak egy példát emlegessek, Sidney Stanley esete. A kis lengyelzsidó ügynök a féltucat aliással, mint talán Izraelben is tudják, megvesztegető modorra rátkozott be a kitűnő angol körökbe, néhány üveg vizskivel, egy-egy öltöztetésével és egyéb ilyen apróságokkal tudott szedni a lábáról komoly és puritán férfiakat. A vége az lett, hogy egy miniszter és az angol bank egyik igazgatója belebukott. A panama kicsi volt, de a láma nagy. Ellentétben a kontinens uszusaival, ahol a panama nagy és a láma kicsi. Stanley számára most izgalmas sietéssel keresnek hazát. De Lengyelország azt mondja, semmi köze hozzá és Izrael nem fogadja be. Ezen az angolok mélyen felháborodnak. Mi a zsidó állam nem fogad be egy százszázalékos zsidót? Itt-ott már kezdik érteni, hogy az új zsidó lelkeség szerint Stanley nem százszázalékos. Már ez a bátorság is imponál. Es az átalakulóban levő angol mentalitás kezd felismerni az új zsidó stílus dinamikáját. Az örök relativitás mozgó síkjain.

Es ha már a relativitásnál tartok, nem feledkezhetem meg Einsteinról. Az elmúlt hét is meglehetősen lármásan végződött. Itt volt a berlini valutakérdés, az Atlanti szövetség és az akabai pohárban megkevert vihar. De egy-egy új csendes sarkában maradt hely a relativitás zsenijének is, aki most lett hetven. Az angolok nagyrabecsülik Einsteint, Galleit és Newton után a legnagyobb fizikus-lángelmének tartják. De nem tudnak teljesen fellelmedni vele szemben. Nem felejtik el neki, hogy zsidó maradt, holott az angol koncepció szerint a géniuszoknak ki kell vonulnia a „gettóból”. Lásd Disraelit, Heinét, Mendelsohn Félixet és még néhányat a multból. Einsteinnek még van néhány bűne: a zsidó üldözés korában és az izraeli vajadás idején félreérthetetlenül népe mellé állott. Es nagy jövőt jósolt Izraelnek, „ha nem a hatalmi politika önös szemzögeből nézik az országalapítást.” De nagyon sok tisztelője van így is, sőt talán épp ezért. Bertrand Russel szép és emelkedett előadást tartott róla az angol rádió Harmadik Műsorában. Einsein szerint nemcsak korszakalkotó tudós, de igazi nagy ember. A nagysága minden póztól mentes egyszerűség és tökéletes emberszeretet.

Nézem a fényképen gyönyörű fejét, hátrasimított ősz haját, a mély ráncokat a homlokán és a mély fényt a szemében és látom magam előtt az ötvenéves, lobogóhajú Einsteint, aki Berlinben, a Kaiser Wilhelm Institutban állt velem szemben. Mielőtt először meglátogattam, a potsdami Observatoriumban tudós szűkszavuságával csak ennyit mony egy német csillagászzal beszéltem, aki a dott, hogy Einstein minden idők legnagyobb gondolkodója. Ma le sem írnam ezt a felsőfokot, ha aki mondta, nem az lett volna, aki volt, Ludendorff csillagász, a zsidófaló Ludendorff tábornok öccse. Ifjabb Ludendorff is jóval tul volt a hatvanon, saját tudományán kívül még egy kedvtelése volt, a maja-indián hieroglifák megfejtését tűzte ki clete céljává. Az ő számára Einsteinnek nem volt faja, csak fajsulya. Es enlékszem, amikor Einstein a berlini nagyszinagógában hgegdült háromezer ember előtt jótékony-célra. Akkor nem akart semmiről beszélni, mint egy iguló zeneakadémiai növendék készült az előadásra. Mint hegedős talán hatodrangu, de mondják, erre a művészetére még büszkébb, mint a relativitásra, az energiamezőkre és a nap

ZENEÉLET

Az elmúlt hónapokban feltűnően megcsappant a hangversenyek száma. S most hirtelen mintha egyszerre akarnák bepótolni az elmulasztottakat, zudul a koncert-áradat a közönségre. Nem panaszkodhatunk, sok értékes és érdekes akad közöttük. A Filharmoniai Zenekar két legutóbbi estjén a liverpooli karmester Louis Cohen vezénylete alatt a legnagyobb élő angol zeneszerző, Benjamin Britten tüneményes „Változatok és fuga egy Purcell-témára” című művét hallottuk. Eredetileg arra a célra készült, hogy az ifjúságnak bemutassa, a zenekar hangszerei mire is képesek. Ily színpompás zeneművet valóban nemigen írtak az utóbbi évtizedben. Az egyes hangszerek külön-külön és egymással kombinálva lépnek minden varáclóban elő s a végén egy hatalmas vonalú fugában fonódnak egymásba. Britten művének oly rendkívül sikere volt, hogy a következő hangverseny műsorán kénytelenek voltak megismételni, aminek az eredetileg tervezett Kodály „Galántái táncok” estek áldozatul, amennyiben — sajnos — e miatt levetették a műsorról. — Többszöri hallás után is változatlanul elbájosító volt ezáltal is a Filharmonikusok legutóbbi koncertjén Mozart fuvala-hárfa kettős versenye Szarvas Klári kitűnő hárfásnőnk és Erich Topitz előadásában. Mozart egy műkedvelő pár számára írta Párisban ezt az elragadóan könnyed és keccses művet de még ilyen alkalmi szerzeményben is a zseni csodálatos fényében sugárzik. Sajnos, Cohen karmester, amilyen kitűnően tolmácsolta Brittent, olyan kevésbé tudott Mozart szelleméhez felemelkedni, a tempókat elnyújtotta, minek fűképp a rondónak páratlan üdésége esett áldozatul.

A zenekar előző hangversenyén mutatkozott be a 16 éves jeruzsálemi zongorista Hanoch Grünfeld is. Meglehetősen jelenség, hogy míg külföldön a világhírű hegedűsök túlnyomó része zsidó származású (Heifetz, Milstein, Menuhin, Szigeti, Zimbalist, Elman, Kreisler), addig minálunk a zongoristatehetségek feltűnő többségben vannak. Sokan a fiatalok közül külföldön tartózkodnak jelenleg, így Ella Goldstein, Menachem Pressler, Sigi Weissengerg, Jahli Wagman Amerikában rendkívüli sikerrel lépnek fel. De az itthon tartózkodók között is nagy számban találunk kitűnő fiatal tehetségeket s ezek száma állandóan növekszik. Az ifjú Grünfeldet ugyan Liszt Es-Dur zongoraversenyének nagy érettséget és férfias erőt megkövetelő előadásával korát meghaladó feladatok elé állították, de valóban meglepő volt színes és érzelmeiben gazdag játéka, valamint a billentés és ujjtechnika csiszoltsága. Nagy sikere volt.

Még három zongora-estet is hallottunk a közelmúlt napokban. Két egymást követő esten Liszt démoni h-moll szonátáját adták elő. A budapesti nemzetközi Liszt-verseny alkalmával ugy tizenötzör egymásután volt alkalmam e művet hallani s be kell vallanom, általában sokkal több belső étellessel, mint ezuttal. Eliahu Rudiakow komoly tudású és csiszolt ízlésű zongorista ugyan, de kissé szentelen s utóbbi különösképpen ennek a drámaian strített szonátának árnyékában ütközött ki nála. A következő esten az ujonan bevándorolt Benno Schneider mérte össze erejét e művel. Sok külföldi versenyen nyert már e művész díjat, de bizonyára nem e Liszt-sonátával. Bizonyos szlávós lágyságba mártotta az egészet s ez a lefátyolozottan értelmes előadásmódor a Chopin-számok ban jobban érvényesült aztán.

A „szimfonikus” jazz - muzsikának lelkes prókátora Smajah (Günther) Sprecher zongorista az Ohelben hódolt ennek a műfajnak. George Gerschwin állott műsora élén, ez a zseniális ame-

gravitáció okozta fényhajlás-elméletére, amelyet az Angol Tudós Társaság 1920-ban oly drámaian igazolt. Rám az egyszerűsége hatott a leginkább és nagy humorérzéke. Mielőtt a pódiumra kivonult, a fejére tették a zsinagógi barsonysapkát. A nagy professor kivette a táskájából a magával hozott uszonnaszendvicset és falatozni kezdett. Akkor rontottak be a fotográfusok magasztartott villámfényvel. Einstein, aki nem szerette ha fényképezik, elhárító mozdulattal mondta:

— Scheren Sie sich zum Teufel!
A fotográfusok meghátráltak. Az e-

rikal-zsidó-muzsikás, ki a néger népies zenét, a jazzt először tette szalonképessé és emelte nemzetközi jelentőségűvé. Ugy két évtizeddel ezelőtt dühös kifakadásokkal fogadták Európában, erkölcstelen és léha bárzenének bélyegezték. De kiderült, hogy a legtöbb újkori zeneszerző rendkívül sokat tanul tőle a ritmusok pazar és bizarr sokféleségéből épp-ugy, mint harmonikus szabadságából. A híres „Rhapsody in blue”-n kívül még Copland, Porter, Torch és mások többek között ötletes és jólhangzó művei szerepeltek Sprecher műsorán.

Hétfőn este Pártos Ödön adott brácsa koncertet a muzeumban. Ez a művész ma hangszerre legnagyobb élő mesterei közé sorolható! Pártos karrierje egészen fantasztikusnak mondható. Mikor úgy 15 évvel ezelőtt egyik budapesti hangversenye után, mint hegedűst méltattam, valóban nagyra értékelve akkor is tudását, senki sem sejtethette, hogy Palesztinában nemcsak új életet, de új hangszeret is talál majd magának; a brácsát. Ezalatt a tizenöt év alatt páratlan fejlődésen ment keresztül! Sainte bódítóan érzéki szépségű a hangja s olyan tökéletesen ki-csiszolt és töretlen fényű, mint egy briliáns. Csak egészen nagy művészeknél láthatjuk a szellemi és érzelmi életnek ily harmonikus beteljesülését, az átszellemültség, intelligencia és virtuozitásnak ilyen csodálatraméító egyesülését. Hogy a régi mesterek, Boccherini, Bach vagy Carl Stamitz műveit ideális stílus-tisztsággal szólaltatta meg, épp olyan teljesítmény volt, mint ahogy a modern német zeneszerzőnek, Paul Hindemithnek korábban írott és erősen stílus-kereső szonátáját oly fényes könnyedséggel (s áttetsző) természetességgel játszotta, mint valami népszerű darabot. Ha Pártos egyszer külföldi turnéra indul, amit jelenleg csak zenekari megkötöttsége akadályoz, egy csapásra a világhírű nevek mellé fogják sorakoztatni.

Pataki László

Drágábbat
vehet,
de jobbat
nem
az

„ALBUS” jégszekrényénél

Gyártják:
GUTMAN TESTVÉREK
T. A., Ehrlinger 2. Atara-sarok,
Tachana-Merkazitnál.

JUDEA

az ország legrégebb
biztosító társasága
Alapítva 1922-ben

Befizetett tőke és tartalékok:
560.327 izraeli font

Főiroda:
TEL-AVIV, HERZL U. 12
Telefon 53-58
Főügynökség:
(elemi károk elleni biztosításra)

HAMISHMAR
BIZTOSITÁSI SZOLGÁLT

gyik, aki velem egy újságnál dolgozott, egy szemintéssel megkért, hogy közvéteik. A professzorhoz léptem.

— Bitte, Herr Professor, wo ist der Teufel in diesem Haus zu finden?

Einstein elnevette magát. Es megengette, hogy fotográfálják. Egy sikerült viccért feladta mevertségét és nyilvánosságiszonyát. Másnap aztán megjelent a német sajtóban bársonysapkával a fejebubján a hegedűs Einstein és a náci-sajtó vitriolos kommentátorai azt írták: Einstein főrabbi elhegedült zsinagógi testvéreinek a faji relativitást.

Zsidók az „Ezer tó Országában”

IRTA: Dr. BARTA JÁNOS

Az elmúlt év nyarán az a megtiszteltetés ért, hogy meghívást kaptam Finnországból az ősi híres egyetemi város, Abo (Turku) rabbiszékének betöltésére. Ez a második hitközsége Finnországnak. S ahogy a budaörsi repülőtérre a cseh gép a szférák rengetegébe tűnt velem, valóban ünnepélyessé tette számomra Észak zsidóságához vezető utam kezdetét.

Amikor a mindennap embere az „ezer tó országá”-ról hall valamit, szinte önkénytelenül is megjelennek előtte a következő képek: a tó, a tenger, a halak és a finnek, lappok s eszkimók. Azt, hogy ebben a csodaszép fekvésű országban fejlődő, modern élet, melegsivű nép és aránylag nagyszámú zsidó lakott a háboru előtt, alatt és után is jólétben és ami még fontosabb: biztonságban, ezt senki sem merné hinni anélkül, hogy saját szemével meggyőződött volna róla.

Finnországban csak két-három generáció óta élnek zsidók. Legnagyobb részük Oroszországból, Litvániából, Lengyelországból és kis töredékük Németországból származik. Hogyan élnek, mivel foglalkoznak, milyen lehetőségeik és kihatásai vannak ezeknek a finnországi zsidóknak, mi a felfogásuk saját helyzetükről és mik a vágyaik: ez talán számíthat az izraeli élő magyarnyelvű zsidóság érdeklődésére.

Mindenekelőtt tudomásul kell venni, hogy a finn nép fele svédül is beszél (általában az intelligencia), a másik fele finnül, lappul és a legkeletibb részen oroszul. A zsidók kivétel nélkül tudnak svédül, finnül és németül; oroszul, lengyelül vagy litvánul a származás szerint. Az ország hivatalos nyelve a finn és a svéd. Az ország a halászatból, hajózásból él, valamint a rendelkezésre álló csekély művelhető föld kihasználásából, ezrei szemben a zsidókkal a „nem finn iparág”, a kereskedelem és gyárpar tartozik. Ez természetesen magától érthető, hiszen az itt található zsidó nem együtt „nőtt fel” az „anyaország” népével, hanem a finnek és lappok önmaguk építették fel jól-rosszul országukat, míg a „jövendő zsidó” meghozta a valóban szükséges kiegészítőt a finnek életéhez: a kereskedelmet, amely erősebb vérkeringést adott az ország testének.

Ez még nem sajtóságos finn történelme. Minden országban így volt: kellett a zsidó, mert hozott magával valamit. Hogy honnét? Ez akkor nem számított! De számít most! Mert az 1940-es háboru nagyot megkínította a békeszerető finn népet, amely akkor éppúgy gyűlölte a németet, aki „lerohanta”, mint mai „baráti” szomszédját, a Szovjetuniót. A nép nem akart háborút, de ment 1940-ben az orosz ellen a német zsoldjában és ekkor fegyverrel az oldalán a finnországi zsidó is, mint teljesjogú polgár, a néphez tartozott. (Sokan kitüntetés is kaptak). 1944-ben megszűnt a háboru, már a békekötés is megtörtént, de megmaradt a két ellenség — habár a harc akaratán kívül — a finn és az orosz. És a zsidó most is a finnek oldalán áll, csak a finnrel nem lehet már ugyanezt ilyen teljes érvénnyel elmondani. Miért? Mert az oroszral való háboru orosz győzelme olyan áramlatoknak is hangot adott, amelyek olyan könnyű népszerűségre tarthatnak számot az egész világon — és így Finnországban is: harc a töke, illetve a tőkés zsidó ellen. Ez a harc azonban igen nehezen tud némi eredményt felmutatni Finnországban, mert a finn nép hideg és józan, egyszerűval északi: Nem gyilkolta és gyilkolja le a zsidót, mert egyszerűen nem bírja az idegen diktátumokat és saját meggyőződéséből ezt nem teszi. De már semmi „hála” nem mutatkozik, hogy mégis csak a zsidó tette élénkebbé az or-

szág életét. A finn nép egyszerűen nem törődik a zsidóval, nem számol vele, sem mibe veszi a zsidót, csendesen megveti. (A háboru óta). De miért?

Hogyan élnek a zsidók Finnországban? Az országban három hitközség található: Helsingfors (Helsinki) 1300 lélek, Abo (Turku) 350 lélek és Tamelfors 60 lélek. A fővárosban, Helsingforsban, gyönyörű szép templom van, forábbival és főkantorral, modern zsidó iskola működik és intenzív zsidó élet folyik. A zsidók egy-két kivétellel kereskedők, gyárosok, kis töredékben orvosok, ügyvédek. A huszadik század látképe ereje: munkás nem található a fővárosi zsidók között. Abo-ban, a híres, két egyetemmel bíró városban van Észak egyik legsebbebb zsidó temploma, héber tanárral, rabbival. A héber tanár az állatok rituális levágását is ellátja. Az egész finnországi zsidóság ugyanis az orthodoxiához tartozik.

Ugy a fővárosban, mint Abo-ban élnek zsidó klubélet folyik, előadásokkal és gyakori összejövetelekkel. Az érdeklődők számára szombat délutánonként a rabbik a szidráról jiddisnyelvű előadásokat is tartanak. Külön megemlítem, hogy az eddig felsorolt két hitközség elnöke valóságos héber tudós: perfekt héber nyelvtudással, a talmud, ó- és új zsidó irodalom teljes ismertetésével és természetesen az összes „lehető” nyelvtudással (jiddis, svéd, finn, lengyel, orosz).

A harmadik zsidó „sziget” Észak-Finnországban található: Tamelforsban, ahol nemrégiben iktatták be az „egyházfit”, aki minden teendőt ellát és a 60-as tagu közösség zsidó élete máris fellendült.

Igy élnek a zsidók Finnországban és ez az élet első pillanatra szépnek is látszik. De mi az oka, hogy az amúgy békes finn nép megveti ma a zsidót? Mert a finn zsidó finn akar lenni és csak a templomban zsidó. Még ha a honfoglaló néppel egyidőben telepedett volna le az országban a zsidó, akkor is hiba volna a túlzott asszimiláció, de hogyan szabad egy csak nemrég bevándorolt zsidónak finné festeni magát? Ezt a finn nép nem akarja. Hogy a zsidó nem kommunista, ezt jöszemmel nézi a finn gazdanép; hogy bevándorlása óta csak kereskedelemmel foglalkozik, ezt már kevésbé, de hogy teljesen finné váljon, azaz megkísérelje a lehetetlent; ezt egyetlen finn sem akarja.

Egyszóval a finnországi zsidó nem eléggé cionista. Csak amatőr. Ez az egyetlen, de óriási hibája a finnországi zsidóságnak. Pénzzel ugyan támogatja Izraelt, de nem a szívvel, ahogy a zsidó nép és maga Finnország is elvárna. Ezért van, mint paradoxon, a józan Finnországban: antiszemitizmus.

Finnország ma szegény; a zsidók általában a szegény Finnországban is gazdagok. A finneknek a háboru előtt és után is a munka és a szabadság vágya dominált; a zsidóknál az üzlet és a szolgalelkű hasonulás. A zsidók eddig minden lehetőséget megkaptak, hogy az ország javára szolgálhassanak. A finn nép azonban — kivételesen — jobban lát, mint a magát tulhamar „északinak” nevező, bevándorolt zsidó: látja az Idő toronyórát, mely Észak minden kényelme és benszülőltői számára nyújtott lehetőségei helyett ennek az eddig mindig vándorló zsidónak utolsó „vándorutjára”: a hazájába mutatja a visszatérési időt.

Ne felejtse el

ha Haifára érkezik felkeresni

CAFE MAHIR - t

hol magyaros ételkülönlegességek várják a magyarajku vnedégeket
Shapiro 13.

aluminium és email főzőedények

IZRAELI SPORTÁGAK

ATLÉTIKA

A könnyű atlétika volt az a sportág, amellyel, mint versenyző sporttal először találkozunk az izraeli sportágak között. Az első atlétikai verseny még az első világháboru előtt zajlott le Rison le Cion és Reehovot ifjusága között. De komolyan csak az első Makabiad (1932) lezajlása után került sor a rendszeres szervezésre, rekordok nyilvántartására, körzeti, országos bajnokságokra stb. Ezek a keretek kibővültek és nemzetközi találkozókat is sor került. Egyiptom, Szíria, Görögország ellen állt ki az izraeli válogatott és az izraeli bajnokságokon részt vettek angol, délafrikai és ausztrali versenyzők is.

Izraelben két nagy sportegyesületnek, a Hapoelnek és a Makkabinak vannak az egész országban atlétikai szakosztályai. Az Európában is megszokott módon üzik a könnyű atlétika minden ágát. Az eredmények ugyan nem versenyezhetnek a világon elért legjobb eredményekkel, mint az alábbi táblázatból kitűnik, de kétségtelenül igen sok atlétánk csak a rossz feltételek miatt nem érhetett el világraszóló eredményeket. A tehetségek ebben a sportágban nem hiányoznak. De a tehetség önmagában nem elég. Szükség van pályákra, edzőkre és edzési feltételekre, amelyekkel a mai napig nem kecsekedtünk.

Hölgyek:	Izraeli rekord	Világrekord
100 m	13 mp	11.5 mp
200 m	27.1 mp	
Magasugrás	143 cm	171 cm
Távolugrás	5.20 m	6.25 m
Súlylökés	11.13 m	14.38 m
Diszkoszvetés	36.51 m	48.31 m
Gerelyvetés	34.56 m	47.24 m

Sok tehetséges atlétánk volt és van, akiknek edzése önképzéssé vált, mert nem volt megfelelő edző. A mostanában feltűnt ifjusági 18 éves Mandelbrot, aki 15.31 métert lökött sullyal és 54 méterre vetette a gerelyt, kellesegenül olyan östehetség, akire bárhol felfigyeltek volna az edzők. Nálunk ő maga edzi magát, mert nincs tréner. Janover, aki a legjobb all-round atlétánk és több mint 6000 pontot ért el dekatlonban, a mai napig is tartja a távol-, magasugrás, valamint a rudugrás izraeli rekordját. Még nincs huszonégy éves, de már nem látjuk a versenypályán. Az atlétikában, mint minden más sportágban is, amíg valaki nem zetközi jó eredményt érhet el, igen komolyan meg kell dolgozni érte és a szak szerű irányítás és életmód elkerülhetetlen. Ezek a problémák fennállnak az összes izraeli sportágakban, de talán egyik ágban sem olyan feltűnőek, mint a könnyű atlétikában. Az összes iskolákban, az ifjusági mozgalmakban, a katonaság kiképzésében megtaláljuk a könnyű atlétika ágait. Talán az egyetlen sportág, ahol valóban tömegek kapnak alapvető fogalmakat, tömegek vesznek részt benne, de még nem jutottunk ennél tovább. Még nincs meg a mód — az eszközök hiánya miatt — a tehetséges atléták továbbképzésére és maximális képességeiket még nem használtuk ki. Minél előbb megteremthetjük a sportoló ifjuság számára a feltételeket és kereteket, annál bizonyosabb, hogy Izrael zászlaját is láthatjuk majd ebben a sportágban a nemzetközi versenyeken és az 1952-es olimpiádon.

Férfiak sikfutás:

Izraeli rekord:	Világrekord:
100 méter 10.9 mp.	10.2 mp.
200 méter 22.3 mp.	20.3 mp.
400 méter 50.6 mp.	46.00 mp.
800 méter 2.02 perc	1.46:6 perc
1500 méter 4.16:2 perc	3.43 perc
5000 méter 16.25 perc	13.58:2 perc
4x100 méter 43.6 mp.	39.8 mp.

Férfiak:	Izraeli rekord	Világrekord
Magasugrás	179.5 cm	2.11 m
Távolugrás	6.80 m	8.13 m
Hármasugrás	13.28 m	16.00 m
Rudugrás	3.23 m	4.77 m
Súlylökés	13.09 m	17.40 m
Diszkoszvetés	40.56 m	54.93 m
Gerelyvetés	56.38 m	78.70 m
Dekation	6050 pt	7900 pt

Női kabátok és kosztümök

elsőrendű kivitelben készülnek a legjobb dívat szerint

ZISZOVICS NÁNDOR

nőiszabóságban, Tel-Aviv. Lessing u. 14. Gordon mellett. 4-es autóbusszjárat

HOLLAND — PALESTINE Comp. Ltd.

Tel-Aviv: Petach-Tikva Road 8
Haifa: Herzl Str. 27
Jeruzsálem: Ben Jehuda 2

Vétel: mindennemű ARANY — PLATINA — EZÖST

Eladás: NEMES, FEMEK fogászati, ékszerészeti, és befektetési célokra

Hogyan juthat földhöz az új olé

A mezőgazdaság szövetkezeti formái a hisztadruti és a magánszektorban

Tömegállítja embereket hozza a városokba. Itt próbálkoznak megküzdeni a élet olyan reális nehézségeivel, mint a lakáshiány, vagy mint az egyes szakmákban jelentkező munkanélküliség. A hajók pedig egyre jönnek. A városba való özőnlés folyamata ezzel arányosan növekszik. A városok az izraeli életet nem ismerő, beilleszkedni nem tudó elégedetlen elemekkel telnek meg, akiknek problémái szinte megoldhatatlanok gazdasági életünk jelenlegi átmeneti fázisában. A helyzet hovatovább komoly társadalmi problémává alakul, mert a városokba való özőnlés az állam tervgazdaságának sikerét is veszélyezteti.

Es történik mindez akkor, amikor az új olék számára sokkal hozzáférhetőbb elhelyezkedés adódik a mezőgazdaságban. Soha olyan könnyen nem lehetett telepedni falvakban, mint ma. Soha annyi szervezeti és anyagi segítséget nem kapott a falvakban megtelepedő olé vagy leszerelt katonák, mint most. Ez az egyetlen gazdasági szektor, ahol az új olé azonnal lakáshoz és egzisztenciához juthat és ahol nem teherterhel, hanem előny, ha gyerekei vannak.

Az alábbiakban ismertetni fogjuk az izraeli mezőgazdasági telepítés két formáját, amely az új olé számára a legkönnyebben megközelíthető.

A település feltételei

Tel Avivban, a Herzl utca 61. szám alatt székel a szövetkezeti falvak országos központja (Tnuat Hamosavim). Itt, Jitzhak Korn központi titkár fogad és mondja el, milyen módon iktatja be ez a szervezet az új olé mezőgazdaságba.

Mindenki kaphat gazdaságot, aki két feltételünket teljesíti: az egyik, hogy tagja legyen a Hisztadrutnak, másik pedig, hogy fizikai munkára alkalmas legyen és lehetőleg ne legyen idősebb 40 évesnél.

Az új olék között rendkívül széleskörű tevékenységet folytatunk — mondja Korn titkár — akiket egymáshoz illő csoportokban szervezünk meg. Ezidőszereint telepítésünknek két útja van: az egyik, hogy az elhagyott arab falvakat népesítjük be a telepesekkel, a másik, hogy a már meglévő szövetkezeti falvakat egészítjük ki az új jelentkezőkkel. A jelentkezőkkel való foglalkozás természetesen nem egyszerű. Nem kapunk

kész mezőgazdákat, mint eddig, amikor a falvak mezőgazdasági munkásait telepítettük le. Ezuttal többnyire olyan emberekkel van dolgunk, akik mit sem tudnak mezőgazdaságról és nem ismerik az ország specifikus viszonyait. Ezért az első feladat az, hogy a jelentkezőket kiképezzük. A meglévő szövetkezeti falvak mellett kiképzőtáborokat állítottunk fel. Ezekben a táborokban minden olé kap egy teljesen felépített barakkházat — szobát, konyhát és mellékhelyiségeket és egy ugynevezett kisegítő-gazdaságot, tehát kis darab földet, amelyhez zöldségeskert, baromfitenyésztés, tehén vagy kecske és megfelelő felszerelés tartozik. Ebbe a gazdaságba a Szochnut 200 fontot investált. Itt kezd el a munkáját a telepes. Termelni kezd és közben a falu gazdájának is dolgozik. Ez idő alatt teljes joggal igénybe veheti a falu intézményeit, mint a betegsegélyzőpénztárt, iskolát, a szövetkezeti üzletet.

Hat hónap munkájának mérlege

Ezt a rendszert múlt év november 15-ikén vezettük be és azóta 2200 család összesen 7500—8000 lélek ment át ezen a kiképzésen. A fele már letelepedett. Egyrészt elhagyott arab falvakban kapott gazdaságot, amelyeket természetesen zsidó módszerekkel modernizálnak. A Szochnut 20—30 évre szóló 1500—2000 font kölcsönt nyújt a letelepedőknek, amelyből felépítik a lakóházat, a baromfitenyésztést és az istállókat, rendelkezésére bocsájtják a termelési eszközöket, melyeknek nagy része a szövetkezeti falu közös tulajdonát képezi.

Az eddig letelepedett csoportokat

Magyarországi olék az új falvakban

A magyar olék szép számmal vannak képviselve az új falvakban — mondja Jitzhak Korn — és a telepítések sikere szempontjából mi támogatjuk a „landsmannschafti” törekvéseket a letelepülők között. Az utóbbi telepítések során bulgár, magyar, román és jugoszláv csoportokat juttattunk földhöz. A román csoportban sok a magyarul beszélő, erdélyi, a jugoszlávok majdnem mind magyar anyanyelvűek. Most egy hatvan családból álló magyarországi csoportot készítünk elő letelepedésre.

A mi toborzó tevékenységünk az olé táborokban történik és meg kell állapítanunk, hogy nagy érdeklődést lehet tapasztalni az olék körében a mezőgazdaság iránt. Új munkatervünk 5000 csa-

Dántól Beér Sevág megtaláljuk az ország minden pontján. Tarsicha, Szufraf, Bassza, a Galiban, Ekron, Migdal, Kubeba és Zichron Jávok mellett Ichzim ma már zsidó szövetkezeti falvak, amelyeket az új olék népesítenek be. Mi gondoskodunk számukra oktatókról, akik az első hónapokban segítségükre vannak a termelésben. A már régen fenálló szövetkezeti falvak közül Bét Chanan, Kfar Chitim, Cofit, Gan Chaim és más falvak fogadták be tekintélyes számú új olécsaládot. Ezekben a falvakban a felvételhez a falu tanácsának előzetes hozzájárulása szükséges.

lád letelepítése és ezt már a legközelebbi hónapokban megvalósítjuk. *Mi a letelepedőktől nem kívánunk kezdőkérdést, de természetesen, minthogy a gazdaság a szövetkezet keretében a telepes magántulajdonát képezi, nem árt, ha az új olé a maga tőkájával is fokozni tudja gazdaságának termelőképességét.*

A hisztadruti szektor szövetkezeti faluja mellett létezik még és jelentős fejlődésnek néz elébe a magántulajdoni alapon működő mezőgazdaság szervezete is. Az Alija úcai vásárcsarnok emeletén van a Móceet Hachaklaut Hapratit (magánkézben lévő mezőgazdaság tanácsa), amelynek keretében a magángazdaságok tulajdonosai szervezkednek.

Kisgazdák szövetkezeti rendszere

Kieslestein igazgató ismertetni elöttünk a Móceet Hachaklaut Hapratit szervezetét és célkitűzéseit.

A gazdasági fejlődés úgy hozta magával — mondotta — hogy a kisgazdák is lassanként szövetkezetbe tömörülnek. A különböző falvakban történt csoportosulások hozták létre a privát gazdaságok országos szervezkedését. Az egyes falvak kooperatívait Agra-nak nevezték el. Mikor már sok ilyen Agra létesült, ellátási és beszerzési, majd pedig eladási szövetkezetet is létesítettek. Előzőnek neve: Merkaz Haszarka, az utóbbit pedig Tene-nek hívják. A szövetkezeteket gazdasági elgondolások hozták létre. Szemből a hisztadruti szektorral, a magángazdák nem a szocialista világnézet, hanem a gazdasági szükségzettség teremtette meg

a szövetkezetbe való tömörülés gondolatát.

A Saron völgyében és Judeában igen fontos falvak tartoznak a szövetkezetekhez. Így Even Jehuda, Givat Clon, Ramat Hasaron kolóniák majdnem teljes létszámukban az Agra tagjai. Más falvakban is a gazdák jelentékeny része csatlakozott hozzá. A tanács telepítési politikája sokban különbözik a hisztadruti szektorokétól. Amikor telepítések létesít, — teljesen kész gazdaságot állít a mezőgazda rendelkezésére, amely az első perctől kezdve teljes teljesítőképességgel tud termelni. A falvak legnagyobb részét a Rasso építi. Utat, vizet, villanyt és teljes mezőgazdasági felszerelést kap a gazda. Egy gazdaság létesítéséhez kb. 2500 font szükséges. Bizonyos, hogy ezt

az összeget kevés kezdőember tudja felmutatni. A tanács ebben az irányban jelentős könnyítéseket biztosít a telepeseknek. 600—800 font saját tőke befizetése esetén a tanács már vállalja a gazda letelepítését olyképpen, hogy a hiányzó tőkét a Szochnut és más intézmények a lapjaiból nyújtott hosszulejárta jelzálogkölcsönrel pótolja.

A szervezet vállalja a letelepülők mezőgazdasági kiképzését is. Falvai mellett kiképzőtáborokat létesített, amelyekben kisegítőgazdaságokat létesít, ahol a gazda megkezdi a munkáját és külső munkával keresi meg a kenyerét. Pár hónapig tartó előkészítés után kezd sor letelepítésére. A legjobb eset — ezt is szeretik a telepesek legjobban — amikor a már létező falvakban telepítik le őket, ahol kész intézmények, kiépített kapcsolatok várják őket. Ezek a falvak rendszerint közvetlenül városi centru-

mok mellett létesültek, ami lényeges könnyebbséget jelent a parasztagdáknak. — Természetesen új falvakat is létesítenek. Az utóbbi hónapokban három falut építettek, közülük Peduim, Naharia mellett, amelyet jugoszláviai magyar ajku olék alapítottak. A telepítés Keren Kajemet földön történik.

Az utóbbi években jelentősen fejlődésnek indult a telepítésnek ez a formája, különösen, amióta az Altalános Clonisták világszervezete megteremtette amerikai forrásból származó konstruktív segélyalapját. Sok jelentkezőt ez az alap támogat a letelepedésben. A telepes nagyrésze a középpártokhoz, főképpen a progresszív párthoz — az Oved Hacionihoz tartozik.

A szervezet moat készül egy 60 családból álló újabb csoportot, valamint 250 külföldi katonát (Gachal) letelepíteni.

Barzilai István

HÉBER TANFOLYAM

Nyolcadik lecke

Az angolszász olé panaszkodik:

— Ebben az országban az ember úgy köszön, hogy „sáom”. Akár jön az illető, akár megy. Miért nem csináltak egy jó szót, amely megfelel a „Good by”-nek?

Miért nem csináltak...

A szó és nyelv „csinálással” nem csak nekünk kell megbirkóznunk. A magyar nyelvnek is meg voltak a maga útjai. Az egyik reformátorról maradt fenn az a kedves jellemzés, hogy: „Helmecey — aki a szavakat elmeszi.” Ez az uriember hosszúnak találta az „imáság” szót — s lett belőle „ima”. Hosszúnak találta a „máma” szót — és lett belőle „ma”.

A magyar és héber nyelvújítók között mégis óriási a különbség.

A magyar nyelvet beszélt egy egész nép, a nyelv élt a nép ajkán, a reformátor feladata csak az volt, hogy a nyelvet rugalmassá, hajlékonyá, széppé tegye. Viszont a héber nyelvújító valóságos fel-támasztotta a nyelvet, lelket lehel a halottnak hitt testbe. Ez több volt, mint reformációs munka — ez, a szó legnemesebb értelmében vett alkotás volt.

Amikor ugy 70 esztendővel ezelőtt Eliezer ben Jehuda, a héber nyelv nagy szerelmese elhatározta, hogy elsősülött fiával, Itámárral csoda héberül fog beszélni, a barátok aggódva mondták: „Az Is-tenért, hová gondolsz, a gyermek néma marad, mert nincs az egész világon még egy gyermek, akihez ezen a nyelven egyetlen szót is szólhatna. Térj észhez, Ben Jehuda, ne nyomorítsd meg a gyermeke-det.” De Ben Jehuda kitartott elhatározása mellett. „A gyermekkel együtt fog nőni a nyelv is” — mondtatta. És igaza volt. Itámárnak szüksége volt iskolára, megteremtették a héber iskolát. Szüksége volt tankönyvre, megcsinálták a tankönyveket. Mire Itámár felnőtt — „fel-nőtt” a héber nyelv is.

Mit talált Ben Jehuda, amikor korszakalkotó munkájához fogott? Négyezer év gazdag irodalmát. Bibliát és Misnát, babiloni és jeruzsálemi talmudot, midrásokat, responzum-irodalmat, középkori költészetet és vallásfilozófiai műveket.

— *Meghalt a délafrikai zsidó mozikirály.* Johannisburgból jelentik: Néhány nappal ezelőtt meghalt Johannisburgban J. W. Schlesinger, Délafrika egyik leg-gazdagabb embere. Schlesinger Amerikába vándorolt osztrák zsidó család gyermekeként született és 50 évvel ezelőtt teljesen pénztelenül érkezett Délafrikába. Halálakor elnöke volt néhány vállalatnak, amelyek 120 ezer munkást foglalkoztatnak. Délafrika majdnem összes filmszínházal és szórakozóhelyei ezeknek a társaságoknak a tulajdonában vannak, ezenfelül pedig biztosító intézetek, szállodák és nagybirtokok tartoznak a konszernhez Schlesinger tulajdonában volt a világ legnagyobb narancsosa, amelyben negyedik millió fa áll. Elettében főleg vallásos és jótékony célú intézményeket támogatott. Hatalmas vagyonát egyetlen fia örökölte.

kommentárokat, chaszid meséket és haszkala műveket. Kolossális anyag, örökös gazdag lelőhelye a héber irónak és stílusművészeknek. Csak éppen a mindennapi életben nem lehetett a nyelvnek hasznát venni. Mert amíg egy-egy elvont fogalmat 64 féle képpen tudott kifejezni, a legegyszerűbb tömondatot nem bírta összeállítani.

Hiányzottak a mindennapi szavak.

Ha ma azt tanuljuk, hogy „sáon” (óra) — nem gondolunk arra, hogy 3000 évvel ezelőtt nem működött a svájci óraipar, s emiatt az ó-héber nem keresett megfelelő szót e precíz műszer számára. Ben Jehuda megcsinálta a szót. „Sáon” (óra, 60 perc) megvolt azelőtt is. Így lett a sá-ból „sáon”.

„Milá” (szó) megvolt azelőtt is, ebből lett a „milón” (szótár).

„Et” (idő) szóból származik az ujság „Itón.” Germanizmus: Zeit-Zeitung.

„Avir” (levégő) szóból lett az „áviron” (repülőgép).

Eből a néhány példából látjuk, hogy nem alap nélkül „csináltak” szavakat, hanem a héber nyelv szellemének és a héber szóalkotásnak, muzsikájának megfelelően újították meg a héber nyelvet.

Mint minden, úgy egy szó sorsa is a szerencsétől függ. Hiába csináltak megfelelő jóhangzású szót a „jegy” részére, az új szó sehogyan sem bír gyökeret eresztetni. A héber nyelvbe bevonult a „kártsiz”. Polgári jogot nyert és nincs az a hatalom a földön, amely ki tudná űzni.

Es az ilyen gyakori szó, mint a cigarettá. A cigarettá héber neve „szigárid”. Es ez is nagy teljesítmény, mert jó harminc esztendőn keresztül csak „pápirosz”-ról beszéltek. A „szigárid” révén a héber cigarettá a nemzetközi cigaretták sorában foglalt helyet.

Hetven esztendeje folyik a munka. Az eredmények kézzelfoghatóak és szemmel láthatóak. A héber nyelvújítók munkája azért még távolról sem fejeződött be.

De erről a fejezetről — majd más alkalommal.

— *Jazur nevét Mismár-Hásivá-ra változtatták.* Jazur lakói a kormány hozzájárulásával Mismár-Hásivá-ra változtatták falujuk nevét. Egy évvel ezelőtt ennek a falunak a határában esett el Mikve Jiszráél zsidó rendőrsztagának hét tagja, ami annakidején nagy megröszbenést keltett az országban. A hét fiatalnak az emlékére változtatták így át a falu nevét (Mismár-Hásivá — Hetek őrsege). Mismár-Hásivá-nak kétezer lakosa van. A faluban iskola, gyermekkert, nyilvános könyvtár és Kupat Cholim poliklinika van. Ivóvíz elegendő van a faluban, de az öntözés kérdése még nincs megoldva. A falu lakói még csak álmodoznak arról, hogy villanyuk valamikor is legyen.

UJDONSÁG!

a sodronyos vaságyak készítésében és minőségében a 4476 - os PATENT, NEM SZAKAD AZ AGYNEMŰJE. Kapható a készítőnél:

SZÉLL IZRAEL-nél

T. A. Akiva Aeger 6. Tachana Merkazit mellett. — Kérje minden szak-üzletben.

Liftec beraktározását

fuvarozását, azokból bizományi eladást vállalok, pénzelőlegzés, adott esetben készpénzvásárlás.

„KADIMAH” cégnél

T. A. Geulah 47. Guszmann Matija

Mivel lehetne helyettesíteni a szobrokat Izraelben

— Beszélgetés Irsai István rajzolóművésszel —

Ujra akció indult Herzl hamvainak Izraelbe szállítására. Nem először nem is másodszer, de talán utoljára. Most miniszterektől és a nép választottaitól álló bizottság foglalkozik a kérdéssel s a régi akadályozó körülmények ugyszól van mind elmúltak. Lehet, sőt, nagyon valószínű, hogy a szép terv, a kegyetlen nemzeti aktus megvalósul.

Hol nyugodjanak majd Izraelben Herzl hamvai? A sajtóban máris vita folyik erről a kérdéssel. Hiszen Herzl maga kifejezte annak idején óhaját, hogy a „jövő városában”, Haifán, a festői öblöt koszorúzó Carmelen kívánna örök álmát aludni. Most azonban politikai szempontok azt kívánják, hogy a nemzet ősi tradícióiban gazdag Jeruzsálemhez fűződjenek az újjáéledés tradíciói is. Lehet, hogy Jeruzsálemben lesz Herzl sirja. Sokan azonban úgy vélik, hogy Tel Aviv az alkalmas hely. Ismeretek azonban egy nagyszerű ötletet, művészi tervet, amely lehetővé teszi, hogy az ország minden kis és nagy városában, falujában, kibucában legyen Herzl emléke. Emlékmű, amely nem ellenkezik a zsidó hagyományokkal. Erről a tervről jó néhány évvel ezelőtt hallottam Bergen-Belsenben, Irsai Istvántól, a jeles tel-avivi rajzólótól és grafikusától. Akkor ott, a nehéz körülmények között is hű maradt művészetéhez. Minden feltalálható papírszeletkére művészi alkotások tervei rajzolgatta, kis, maradék ceruzavégekkel. Most, hogy a Herzl emlékmű kérdése idő szerűvé vált, felkerestem, hogy megtudjam, mi van a tervvel, az Irsai-féle Herzl-kapu tervvel?

— Amióta ismét az országban vagyok, vagyis 1945 óta, mindent megkísértem, hogy tervemet illetékesekkel ismertessem.

Igen örvendetes, hogy most, amikor a kérdés időszerű lett, a sajtó is érdeklődik tervem iránt. De mielőtt magáról a tervről beszélnék, el kell mondanom, hogyan is született ez a gondolat. Van annak már huszonöt esztendeje, hogy egy fiatal héber költővel, Avigdor Hameirivel, az akkori tel-avivi „parlamentben”, a Rotschild sétányon beszélgettünk egy füledt, forró nyári éjszakán. Hameiri a héber költő sorsának mostohaágáról beszélt. „Jó, jó, — mondta — sehol sem ének költők úgy mint a bankvezérek, de másutt egy költőnek legalább halála után szobrot állítanak, hogy kö emléke hirdesse nemzedékeknek, itt élt és álmódott szépeket. Egy héber költőnek még szoborra sem lehet!” Ez a költői panasz döbentett rá, hogy mi is hiányzik a szememnek ebben az országban. Nincsenek szobrok, műemlékek. Csak olyan építmények vannak, amelyek célja, értelme rideg gyakorlatiasság. Lakni lehet bennük, dolgozni, szórakozni. Tisztán művészi céllal nem építenek itt semmit.

— A zsidó hagyomány ókorba nyúló gyökerei okozták ezt a kép- és szobor tilalmat — vetem közbe.

— Igen, a hagyomány, amely még mindig parancsol és akadályoz, tette lehetetlenné, hogy szobrok emlékművek ékesítsék az újjáépülő ország köztereit, kertjeit. Beláttam, hogy a hagyományok ezt a kemény akadályt elhárítani aligha lehet. De felillant bennem egy gondolat. *Hát ha lehetséges volna a héber betű formáinak felhasználásával jelképesen kifejezni nemzeti, irodalmi, művészeti életünk nagyságait, akik szobrot érdemelnek?* Annak az éjszakának beszélgetéséről Hameiri másnap már beszámolt barátjának, Bialiknak is. Az ötlet mind-

kettőjüknek nagyon tetszett. Bialik meghívott magához s el kellett mondanom ötletemet. Részletesen érdeklődött művészi megvalósításának lehetőségeiről, feltételeiről... Aztán az élet, a mindennapi munka elsodort ennek a tervnek megvalósításától.

— Hogy vált ismét időszerűvé ez a probléma?

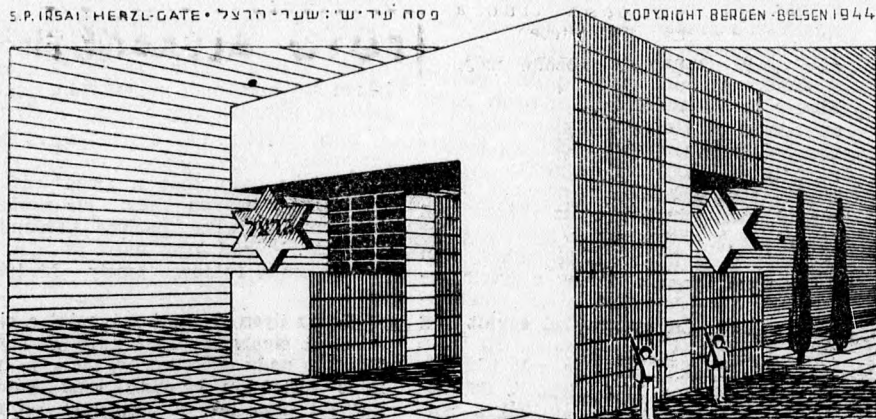
— Egy ködös hajnalon Bergen-Belsenben megdöbbentő látomásom támadt. Mintha a ködből egy héber „hé” betű konturjai formálódtak volna előm. Persze semmi természetfölötti nem volt benne. Egy rosszul leeresztett sorompó előtt állottam, amelynek rudja nem ért le a támasztó villáig. Azóta ismét sokat foglalkoztatott a gondolat. A HE betű, művészi kivitelű alkotásban, egy zsidó város főterén felállított kapuként, mint Herzl-emlék... Vázlatokat készítettem s aztán később Cauxban, Montreux fölött, ahol a Lac Leman pompás kétsége festette alá a művészi tervezést, kidolgoztam az ötletet. Vannak részletesen kidolgozott tervem egyszerű olcsó, minden kibucban felállítható Herzl-kapura és megvan a nagy terv, a Tel Aviv-i tíz méter magas emlékműre.

— Technikailag hogyan valósítható meg ez a terv?

— A legényesebb nehézség az volt, hogy a „hé” betűt ábrázoló emlékmű mind a két oldalról „hé” betűt mutasson. Megoldottam ezt a problémát is. Terve szerint könnyen kivitelezhető egy olyan grandiózus emlékmű, amely mindkét oldalán teljes „hé” betűt mutat s amelynek belső szerkezete lehetővé teszi, hogy ez emlékmű síremléken kívül kulturális célokat szolgáló helyiségeket is magában foglaljon. Tel Avivban két nagy szerű hely is található az emlékmű számára. Az egyik az Allenby-utnak tengerpartra torkoló vége. A parthoz közeledő utas előtt már messziről kibontakozna a Herzl-kapu konturjai... A másik alkalmas hely a Habima előtt a Sderot Ben Cion kezdete. Ez a hely az ünnepi felvonulások népgyűlésének természetes tere Tel Avivban. Az ünnepi szónok a kapu tetejéről szólhatna a tömeghez... Maga a kapu úgy van tervezve, hogy a két pillér belseje kihasználható legyen. Az egyik fogadná be Herzl hamvait és a jelenleg Jeruzsálemben levő meghitt hangulatu „Herzl-szobát”, mint emlékműzeumot. A másik pillér, a mostani szabadságharc áldozatainak emlékére az ismeretlen katona sirja lenne.

Eddig az érdekes terv, amelynek szép kivitelű rajzát is megkaptam Irsai Istvántól. Jó lenne, ha illetékesek figyelmét nem kerülné el ez az érdekes és szép gondolat s addig is, míg a nagy emlékmű létrejön, az ország különböző pontjain, városokban, falvakban és kibucokban, kisebb Herzl-kapukat állítanának fel.

Dr. Márton Lajos

Irsai István Herzl-kapu terve

1936 nyarán találkoztam vele először. Berontottam kicsi, piszkos üzletébe, hogy cipőm sarkát megjavíttassam.

— Ön új ezen a vidéken? — üdvözölt barátságosan.

— Igen — válaszoltam, — egy héttel ezelőtt költöztem be a sarkon álló bérházba.

— Kedves vidék — vélte — jól fogja itt érezni magát. Harisnyában ültem és néztem, hogyan távolítja el a lekopott bőrt cipőm sarkáról és rosszalólag hűmögve vizsgálta a felsőrészt. Teljesen le volt már kopva. Tulsokáig vártam a mert sürgős dolgom volt.

— Kérem, csinálja meg gyorsan — szóltam. Szemrehányóan nézett rám fém keretes szemüvege fölött.

— Türelem hölgyem, nem fog sokáig tartani. Rendes munkát akarok végezni. Kis idő múlva így folytatta: — Lásza, nekem kötelességeim vannak. Ügyelnem kell a tradícióra.

Tradícióra? Ebben a kis koszos boltban, amely semmiben sem különbözik a mellékúccák többi susztermhelyeitől?

Nyilván megérezte, amit gondoltam, mert mosolyogva folytatta:

— Igen asszonyom, én örökölttem egy tradíciót. Már az apám és a nagyapám is suszterek voltak Olaszországban és még hozzá igen jó suszterek. Apám mindig azt mondta: Fiam, bármilyen munka kerül a kezébe, végezd el jól és légy büszke rá. Tartsd ezt szemed előtt és meglátod, érdemes lesz. Jómódu leszel és megelégedett.

Mikor ideadta a kész cipőt, így szólt: — Ugy, most majd fog tartani. Jó anyag.

FÉNY AZ ABLAKBAN

IRTA: LOIS MATTOX MILLER

Meleg, hálás érzéssel távoztam. Megbeszélte randevumát természetesen le-késtem.

Hazamenet ismét elhaladtam kicsi boltja mellett. Még mindig ott ült az ablak mellett, munkájára hajolva. Legnagyobb meglepetésemre barátságosan intett felém. Barátságunk meg volt kötve.

Jötték a háború nyugtalanító, nyomasztó évei. Mindennap, mikor elhaladtam a susztermhely mellett, barátságosan mosolyogva köszöntöttük egymást. Eleinte csak akkor mentem be, ha dolgom volt nála, de később, mind gyakrabban kerestem fel egy kis beszélgetésre.

Olasz létere meglepően magas volt. Háta megörnyedt a hosszú évek munkájában. Haja vékony és szürke volt, arca ráncos. De legvilágosabban emlékszem szép barna szemére, melyből ragyogott a jóság és a humor. Hogy szikrázott, mikor egy nap Mussolinét említettem. — Az a kutya! — mondta. Ez volt a legregebb kifejezés, amit valaha hallottam tőle.

A legmegelégedettebb ember volt, akit ismertem. Gyakran hallottam munká közben vidáman énekelni. A szomszédságban luce alla finestra — „Fény az ablakban.” lakó olaszok nevet is adtak neki: „La Egy napon, kedélyes beszélgetésünk közben hirtelen megfordult és barátságosan odaintett egy járókelőnek.

— Ezzel az emberrel nagyon szeretnék megismerkedni — magyarázta — évek óta

látom erre járni. Ugy szeretném, ha egyszer bejönné hozzám. Olyan jó, becsületes arca van.

Nem árultam el, hogy ismerem az illetőt; néhány héttel később mesélte:

— Igazam volt, ami azt az embert illeti. Tegnap bejött és sokáig beszélgettünk. Ha egyáltalán létezik jó ember, akkor ez az.

Világosan láttam, hogy ennek az embernek a jósága és kedvesség áttörte a másik ember természetes tartózkodását és fölmelegítette a szívét, éppen úgy, mint nekem.

Műhelye állandóan tele volt gyerekekkel, akik a járdán nyüzsgöttek. Mindig szívesen látta őket és mulatott a veszekedéseiken. Ha aztán a verekedés elkerülhetetlenné vált, félbehagyta a munkáját, hogy békét teremtsen.

Egy nap mérgeződve mentem el hazulról. Fel voltam háborodva, hogy a festői milyen rosszul dolgozott. Barátom felébölintött és erre bementem hozzá, vigaszt keresni. Nyugodtan hallgatta kitörésemet a mai iparosok hanyag munkájáról. Semmit sem tartanak a mesteriségükről — mondtam — egyáltalán nem akarnak dolgozni, csak a munkabér érdekli őket.

— Persze — válaszolta — sokan vannak ilyenek. De talán nem is lehet rossz néven venni tőlük. Talán már az apjuk sem volt büszke a munkájára. Nagyon

BUTOROK ÉS EGYÉB TÁRGYAK

ÁTKÖLTÖZTETÉSE

Magyarországból, Romániából és minden más európai országból

Pénzt takaríthat meg, ha szállítás megrendelése előtt velünk tanácskozik.

„ROMEX”

MAXIM KOENIG, HAIFA

JAFFA ROAD 51
TELEFON 23-73

A legjobb és leggyorsabb ide szállítás és kezelés.

HA SZEP AKAR LENNI

ברקוביט
BERKOVITS
סלון נשים
BEAUTY SHOP

PHONE 2594 טלפון
HAIFA
SHAPIRA 15 שפירא 15

Haifán ezt a címet jól megjegyezi!

A legmodernebb bparókat, frizettet, mindennemű hajmunkát és javítást a legjobb kivitelben készítik

Naponta frissen pörkölt kávé - Tea - Sütemények - Édességek

COFFEE MAYER
Haifa, Herzl utca 23

rossz így ezeknek a fiataloknak, mert nélkülözik a legényesebbet

— Es mit lehet itt tenni? — kérdeztem. Néhány pillanatig habozott. Aztán rámpézett egyenes, becsületes tekintetével:

— Csak egy lehetőség van — mondta. Minden olyan embernek, legyen férfi vagy nő, aki nem örökölte azt a tradíciót, amely büszkeséggel töltene el, meg kell azt teremtenie saját magának. Mind-egy, hogy az ember milyen munkát végez — de ha teljes odaadással végzi azt el, ezzel megteremtí az a tradíciót, amelyben gyermekeit felnevelheti és amely önmaga számára a megelégedést jelenti.

Hosszabb időt külföldön töltöttem. Mikor hazakerkeztem, előre örültem csodálkozó arcának, amellyel majd fogadni fog.

Műhely zárva volt és rajta kis cédula De az ablakban kialudt a fény. A kis hirdette: „Cipőjavítás a szomszéd mosodában.”

Rossz előzettel nyitottam be a mosodába. Igen — mondták, az öreg suszter két héttel ezelőtt szívbénulást kapott és néhány napra rá meg is halt. „Természetesen nagyon hiányzik nekünk — mondta a mosoda tulajdonosa — mindig olyan megelégedett volt szegény öreg.”

Nehéz szívvel mentem haza. Nekem is hiányozni fog. Valami örökséget azonban hagyott számomra. Egy ritka kis bölcsességet, amelyet sohasem fogok elfelejteni. „Ha az ember örökölt egy büszke tradíciót, akkor fenn kell azt tartania — ha nem kapta örökségbe, akkor meg kell azt teremtenie.”

ÁLLÁSKERESÉS

ALLÁST KAPHAT:

a tel-avivi Hitachdut Oléj Hungária által (Lilienblum u. 33): lakatos, fodrász-nő, asztalos, butorasztalos, hegyesztő, esztergályos revolverpadra, motorkerékpár-javitó, aranyműves, órás, karosszéria bádogos, szövömbesztő, cipész ágomunkás, kárpitos, kéziszővő, kötőüzembe repaszszalónó, elsőrendű szabásznő, elsőrendű konfekcióvarrónő, háztartási munkásnők fél napra és egész napra.

ALLÁST KERES:

Diplomás gyógyszerész, elektroterá-pista, vizsgázott soffőr, könyvelő, nyom-dász-gépmester, bordszerműves, cipész, sző-vőmester, szobafestő-mázoló, üveges, urifodrász, textilfehérítő, reklámfestő, fagy-lalkészítő, fogász, kirakatrendező, trico fehérenemű szabász és kötszőmester, gazdász, gépihurkoló, vízvezeték-szerelő, üzemszám-lakatos, kelmefestő, traktorvezető, szabó, írógép-mechanikus írás, motorszerező, villany-szerelő dughuzó. Úgyes fiu biciklivel kifizető, vagy más állást keres.

Keresik őket, levelük van

a tel-avivi Hitachdut Oléj Hungária által (Lilienblum 33): Adelberg Jenő Ocsa, Bural György, Beck Tamás (anyja Gizzi, apja Károly), dr. S Bereuernek csomagja van Bpestről, Brandstein Alice, Fried Ar-tur, Forscher Abraham, Friedmann Cwi Kassa, Frenkel Magda Buda, Glöck Má-ria, Gidáli-fivérek, Galet csomag Bpest-ről, Guttman József ügyvéd, Guta vagy Gota Hilel, Goldstein Jenőné és fia, Haas László Bicske, Izsák László, Zsigmond és Margit fia, Klein Imre, Klein Zeew, Klein Herman töltőfolygáros, Károlyi Sándor az Aradi és Erdélyi Hírlap fő-szerkesztője, Lebovits Sári Komját, Lieb-stein Lézer Szolnok, Novák Lajos Nagy-pécsely, Chaim Perlman, I. Rosenberg ju goszláv olé, Stein József, Salamon Mag-da, A Székely, Spicz Mirjam, Weisbaum Nándor Jicchak, Vidor Jicchak, Weisz Róza, Weisz Zoltán Zágráb.

A haifai Hitachdut Oléj Hungária ut-ján keresik a következőket: Ungár Kata-lin és Edith Szécheny, Gottlieb Irén Cluj, Kolozsvár, Grosz Miklósné Stecker Olga Kassa, Vajda László Nyiregyháza, Fischer Ignác Arad, Teller család Debrecen, Wein stein Imre Ersekujvár, Hirsch Friedman Kassa.

RÁDIÓ

(Rövidhullám: 43.9 méter, (6820 kilocycle) és 36.7 méter (8170 kilocycle), középhul-lám: 460 méter (651.63 kilocycle).

Péntek:

6.50: torna, 7: hírek, 7.15: zene, 11.30: a hadsereg kórházújsóra, 13: hírek, 14: angol hírek, 16.30: szombat fogadásának műsora, (részletek a heti szakaszból, Un-termann tel-avivi főrabbi előadása a mostani szombat jelentőségéről, házán-dalok és szombati énekek), 17: ifjúsági adás, 18: hírek, 18.15: a modern zenét bemutató ciklus 9-ik műsora (Ernst Tuch Serenade huros hangszerekre és Anton Weber: Vonóshármas), 19.30: Tanach-részletek, 20: a hadsereg hírei és műsora, 20.30: péntek esti hangverseny, Bruckner: 5. számú Si-mojor szimfóniája, Karl Böhm vezényletével), 21.45: jiddisnyelvű adás a gálut részére, 22: angol hírek, 22.15: héber hírek.

Szombat:

8: hanglemelések: 8.15: hírek, 11.30: a hadsereg kórházújsóra, 13: hírek, 14: angol hírek, 17: Offenbach: Hoffmann meséi c. operájának nyitánya és első fel-vonása a párisi Opéra Comique előadásá-ban, 18: hírek, 18.15: zsidó melódiák, Jo-szef Weissberg (cselló) és Szarvas Klári (hárfa) előadásában, 18.45: előadás a mesterséges esőről, 19.45: Tanach-rész-letek, 20: a hadsereg hírei, sport hírek és műsor, 20.45: mláv málka műsor (ho-gyan égették el a chamecet a gálut kü-lönböző országokban?), 21.15: táncleme-zek, 21.45: jiddisnyelvű adás a gálut ré-szére, 22: angol hírek, 22.15: héber hírek 22.30: tánclemezek.

A dzsukkok betegségeket terjesztenek

Semmisítsd meg őket PHOSPHAN-nal

Az UNO-bizottság hozzájárult, hogy a menekültkérdést

a békeszerződések keretében rendezzék

(Első cikkünk folytatása.)

határokat — mondotta a szóvivő — ne-héz megállapítani, hogy ki a menekült és ki nem.

Az újságírók kérdésére a szóvivő ki-jelentette, hogy Irák kivételével az ösz-szes arab államok hozzájárulását ad-ták egy Európában tartandó megbeszélés-hez, amelyen a palesztinai viszályban ér-dekelt összes felek résztvennének. Ezt a megbeszélést nem lehet sem békétárgya-lásnak, sem pedig kerekasztal-konferen-

ciának nevezni. A megbeszélés keretül fog szolgálni ahhoz, hogy az érdekelt álla-mok eszmecserét folytassanak a vizsály megoldására alkalmas utakra. A bizott-ság így az összes felek hozzájárulása után úgy határozott, hogy a megbeszélést ápri-lis végére Genf-be hívják össze.

Az egyeztető bizottság tagjai az ebéd-utáni órákban visszatértek Jeruzsálembé és este résztvettek a török konzul által tiszteletükre adott társasvacsorán.

Rövidesen elkészül a zsidó állam társadalombiztosítási törvénytervezete

Kaniewski előkészítőbizottsági elnök nyilatkozata

Jitzhak Kaniewsky, a Kupat Cholim egyik vezetője, aki egyébként annak-idején Tel Cháj egyik védője volt a fél-karu József Trumpeldorral együtt, most elnöke annak a bizottságnak, amely a pénzügyminiszter kezdeményezésére mint egy három hónappal ezelőtt alakult a társadalombiztosítás kérdéseinek tanulmá-nyozására és megfelelő törvénytervezet kidolgozására. A bizottság tagjai a pénz-ügyi, egészségügyi, munkaügyi és népjóléti államtitkár, elnöke pedig J. Kaniew-sky. Két héten belül a bizottság elkészül a tervvel, amelyet a kormány — megfelelő áttanulmányozás után — a nemzet-gyűlés elé terjeszt.

Ebből az alkalomból J. Kaniewsky az újságírók előtt ismertette a bizottság munkáját, amely a Hisztaadrut által két maszkodik. A bizottság elsősorban kör-dományos kutatásainak eredményeire tá-éve felállított szociális kutatóintézet, tu-házi és orvosi viszonyokat tanulmányoz-tott. Ezen a téren a helyzet kivételesen súlyos. Jellemzőképpen Kaniewsky elmon-dta, hogy a tel-avivi Hadassza-kórház könnyű műtét osztályán 400 ember vár a sorára. A kórházi férőhelyek kérdését a bizottság különösen az új olék szük-ségeire való tekintettel tanulmányozta. A bizottság tagjai megszóltatták a Ha-dassza, a Kupat Cholim, a hadsereg orvosi szolgálata, az orvosszövetség, az á-polónók szövetsége, a gyógyszerészek kép-

viselőit, a városi és községi közigazga-tás vezetőit és mindezeknek véleménye alapján dolgozták ki a szükséges tenni-valókra vonatkozó terveket.

A sürgősség szempontjából a terv bi-zonyos sorrend szerint kerül majd meg-valósításra. Első helyen áll a betegségé-lyezés és az anyasági biztosítás, aztán kerül sor a munkásbalesetek, a rokkant-ság, az aggkor esetére szóló biztosítás, vé-gül pedig a munkanélküliség esetére való biztosítás bevezetésére. Ezzel kapcsolat-ban Kaniewsky a következőképpen nyi-latkozott:

— Mi nem másolhatjuk le egyetlen más ország Beveridge-tervét sem, hanem olyan társadalombiztosítási rendszert kell bevezetnünk, amely megfelel a mi speci-ális szükségleteinknek, főként azért, mert az alijja következtében nálunk a társa-dalmi körülmények állandó hullámzás-ban vannak. Beveridge 17 hónapig dolgo-zott a tervezetén és annak megvalósítása öt évig fog tartani. Nekünk sokkal több időre lesz szükségünk, mert rendkívül el-térő vélemények és felfogások vannak a társadalombiztosítás tekintetében.

Befejezésül Kaniewsky közölte még, hogy miután a munkaügyi minisztérium egyttal a szociális biztosítás minisztéri-um is, Golda Meirsohn fog a törvény gya-korlati előkészítésével és annak végrehaj-tásával foglalkozni.

Megnyilt a termelési szövetkezetek országos konferenciája

Öt év alatt 25 ezer új olét és leszerelt katonát akarnak kooperatív-vállalatokban elhelyezni

Csütörtökön este nyílt meg Tel-Aviv-ban a termelési szövetkezeti mozgalom ötödik országos értekezlete. A konferen-cia, amelyen az ország valamennyi szövet-kezeti vállalkozásának képviselői vesznek részt, előreláthatóan viharos lefolyású lesz, mert

a tárgyalások középpontjában a Hisztaadrutnak az a követelése áll, hogy a szövetkezeti vállalatok többé ne fog-lalkoztassanak bérmunkásokat.

A kérdéssel kapcsolatban J. Ritov, a szövetkezeti központ igazgatója elmondotta, hogy a szövetkezeti vállalatoknak jelen-leg mintegy 4500 tagjuk, vagyis részestár-suk van, de sok tag bevonulása miatt körülbelül 1000 béralkalmazottat is fog-lalkoztatnak.

Az autókön történő utasszállítás tel-jesen a kooperatív-vállalatok kezében van, míg a teherszállításnak mintegy 40 százalékát ugyancsak szövetkezetek bonyolítják le.

De a szövetkezeti mozgalom a gazdasági életnek majdnem valamennyi ágába be-hatolt és úgy a nagy városokban, mint a felszabadított területeken számos új vál-lalkozást létesített. Az összes szövetkezeti vállalatokba eddig körülbelül 5 millió fontot fektettek és ennek az összegnek a felét munkadíj fejében fizették ki az elmúlt évben a szövetkezetek tagjainak.

Az állam kikiáltása óta 40 új koope-ratíva létesült, körülbelül 500 taggal és ezek legnagyobb része új olé.

Az elmúlt év alatt keletkezett szövetke-zeti vállalatok között vannak pékségek, lakatosműhelyek, szállítási vállalatok, gal vanizáló üzem, árukihordási alakulatok, szabóságok, textilüzemek, kötszőmühe-

lyek, halászati kooperatívok, kefégyártó-üzemek, stb. Az új olék főként kisebb városi kooperatív-üzemek felé hajlanak.

Jaffán például 3 asztalosműhely, 2 kefékötőüzem, gyümölcsiglyár és hűsítő italok készítésével foglalkozó üzem léte-sült kooperatív alapon. A jaffai „Jafor”-mozi is kooperatív vállalkozás, mint a-hogy hasonló alapon nyitottak mozi-t Ramlehben, Akkón, Haifa arab részében, Cfátban és Cholonban. Az utóbbi napok-ban Bné Brakban az egyik nagy magán-vállalat kooperatívává alakult át, amely-nek mind a husz tagja leszerelt katoná. Béer Szévbán szálloda és étterem létesült szövetkezeti alapon, nagyszemű üzleti ki-látásokkal.

A konferencia egyik legfontosabb tár-gyalási anyaga az olebefogadás kérdése-nek gyakorlati megvalósítása. A kidolgo-zott tervezetek szerint

a legközelebbi két év alatt a szövetke-zeti központ 5000 új olét és leszerelt katonát akar elhelyezni a különböző kooperatív-vállalkozások révén,

míg a következő öt év alatt 25.000 új olét és leszerelt katonát számítanak be-kapcsolni a szövetkezeti üzemekbe.

A terv megvalósításához legalább 25 millió fontra van szükség,

mert egy család elrendezése átlagosan ezer fontba kerül. Ennek a tőkének 20—25 százalékát a kooperatívok tagjaitól fog-ják megszerezni, mint alapítási részese-dést. Ugyanígyen összeget fog rendelke-zésre bocsátani a szövetkezeti központ könnyű feltételű kölcsönök formájában, míg a többi 50 százalékot a Szochnuttól számítják megkapni.

NYERESÉG IS MEG ÉRDEM IS

A falakon lévő plakátok hirdetik a járókelőknek:

— Siess és végy népkölcsön-kötvényt!

— Csupán 20 fontot fektetsz be és 10.000 fontot nyerhetsz!

— Április 12-ikén van a sorso-lás napja!

— Siess és szerezz sorsolási köt-vényt! Rohanj és nyerd!

A rajzoló megteszi a magáét és a rádió sem marad el a hírverés-ben. Mindezek láttán kedvet kap az ember arra, hogy néhány szót szóljon, olyasmit, ami nem tar-tozik a reklám keretébe.

Hogy is mondja az irás?

A szövetséget nézd és ne kö-vesd az ösztönöket!

IZRAEL POLGÁRA!

A népkölcsön nemcsak arra való, hogy nyereséghöz juttas-son, hanem az a hivatása, hogy mindannyiunkat nyereségben ré-szesítsen.

A népkölcsön elsősorban annak a garanciának a kifejezése, amit a nép kölcsönösen vállal magára. A népkölcsön a nép nagy együtt-működését fejezi ki.

Ez pedig nemcsak nyereség, de nagy érdem is a te számodra és mindannyiunk számára.

Kötöttáru - Harisnya

Rövidáru

nagyban

ARON MASS

TEL - AVIV, Jaffa Rd. 34.

ARANYBÁNYA

Büffé Haifán a Herzl-uton, központ betegség miatt azonnal átadó

HAIFA, POB. 2246.

FOTO ALEXANDER

HAIFA

HERZL 2

III. emelet. Lifthasználat!

Gyermekfelvételekben specialista! Magyarajku olék foto-cikkeik értéke-sítésénél forduljanak bizalommal hoz-zám. Felvilágosítás és becslés díjta-lan.

פוד

EDÉNYSZÜKSÉGLETÉT

legmegbízhatóbban

LESSINGER SIMON

üveg-, porcellán- és konyhafeszere-lési szaküzletében szeresheti be T. A. Montefiore u. 25. Allenby sarok Uj olék liftjéből készleteket veszek

PÉSZACHI

bevásárlásánál

forduljon bizalommal szaküzletünkbe

Női harisnyák nagy választékban

„MAKOR HAGARBAIM”

HAIFA, NORDAU 10

Pénzt akar keresni?

Kibérlehetí HAIFAN a Bath Galimi Strandon

a Büffét, Nyugagyakat, Tenisz Ping-Pongasztalt Eszkimóeladást

Bövebbet: Grünberger, Kiosk, Haifa, Schapira 13.

FIGYELEM!

mindennemű szállítást megbízható teherautóval legolcsóbban és legpon-tosabban vállalunk

JASHAR

HAIFA, Merkaz Chadasch, Rechov Sarah 6., emeletén. Tel. 4025

HIREK

5709 Niszán 9, péntek
1949. április 8.

Gyertyagyújtás ideje 5.43

5709 Niszán 10, szombat
1949. április 9.

A pészach előtti nagyszombat az egyiptomi kivonulás emlékét örökíti meg.

— **Herbert Samuel ma érkezik az országba.** Herbert Samuel lord, aki az angolok első főkörmányzója volt Palesztinában, ma, pénteken, a zsidó államba érkezik. A volt főkörmányzó hír szerint gazdasági tárgyalásokat akar folytatni az országban, azonkívül pedig az angol felső ház álláspontját készülni ismertetni az arab menekültek kérdésében.

— **Az izraeli követ átnyújtotta megbízólevelét.** Londonból jelentik: Dr. M. Elías, Izrael londoni követe ma átnyújtotta megbízólevelét az angol külügyminiszternek, Bevin távollétében, aki tudvaleg az Egyesült Államokban tartózkodik, Mayhew külügyi államtitkár fogadta az izraeli követet.

— **Ki jelelős az ádeni pogromért?** Londonból jelentik: William helyettes gyarmatiügyi miniszter csütörtökön azt közölte az alsóházban, hogy az ádeni pogrom ügyében kiküldött vizsgálóbizottság megállapítása szerint a zavargások zsidó áldozatainak sem morális, sem pedig törvényes joguk nincsen kártérítés követelésére. Az államtitkár tiltakozott Silverman zsidó képviselő állítása ellen, hogy Adenben az angol hatóságok közömbössége miatt ölték zsidókat a zavargások ideje alatt.

Májusban új választások lesznek Magyarországon

Budapest. (—) A magyarországi Népi Függetlenségi Front végrehajtóbizottsága Rákosi Mátyás helyettes miniszterelnök elnöklésével elhatározta, hogy felkéri a kormányt, tegyen előterjesztést a köztársaság elnökének a jelenlegi országgyűlés feloszlására és az új választások előkészítésére. A határozat alapján a kormány legutóbbi minisztertanácsa elvben már el

határozta, hogy feloszlattja a parlamentet és új választásokat ír ki. A megalakuló új parlamentnek első feladata lesz az alkotmány megszavazása, amelyben le fogják fektetni a demokratikus népköztársaság alaptörvényeit, a többi kelet-európai népköztársaságok mintájára.

Hír szerint az új választásokat május 15-ikére fogják kitűzni.

Szabadlábba került a Romániában letartóztatott másik négy kiküldött is

A kormány sajtóirodájának közlése szerint a hetekkel ezelőtt Romániában letartóztatott izraeli küldöttek közül tegnap a másik négyet is szabadlábba helyezték, miután az első három már a múlt héten kiengedték a börtönből. A most szabadlábba helyezett kiküldöttek neve: Dávid Chaimovitz (Chuldából), Dávid Herskovits (Sámir-kibucból), Szará Sklár (Nir-Amból) és Jicchak Teszler (Bét-Orenből). A kiszabadításukról szóló táv-

irati értesítés csütörtökön délelőtt érkezett meg a külügyminisztériumba a bucaresti zsidó követségtől.

Valószínű, hogy a hét kiküldött szabadonbocsátása annak a levélnek az eredménye, amelyet Sárét külügyminiszter küldött Pauker Annának, Románia külügyminiszterének Agami követségi tanácsos utján. Azt hiszik, hogy a hét kiküldött Prágán keresztül a napokban hazakerül.

— **Bucszutató délután Békessy Aranka tiszteletére.** Abból az alkalomból, hogy Békessy Aranka, a tel-avivi Hitachdut Oléj Hungaria vezetőségének és női bizottságának tagja vasárnap Amerikába utazik, a női bizottság bucsudélutánt rendezett a tiszteletére. A rendezvény keretében a Hitachdut Oléj Hungaria nevében Rosenfeld Sándor üdvözölte Békessy Arankát, aki évek óta odaadó tevékenységet fejt ki az egyesületben.

— **Meg kell újítani a haifai kikötőbe szülő belépési engedélyeket.** A haifai kikötő vezetősége közli, hogy az egy évre szóló belépési engedélyek érvénye 1949. április 30-án lejár. Annak, aki új, évre szóló engedélyt akar kapni, kérvényt kell kitöltenie. A kérvény-nyomtatványok a kikötő információs osztályán kaphatók. Ideiglenes (legfeljebb egy hónapra szóló) belépési engedélyeket szükség esetén kiadnak.

— **További emelkedés a bankjegyjorgalomban.** Az Anglo-Palestine Bank szerdai kimutatása szerint az ország bankjegyjorgalma a múlt heti 36 millió 584.000 fontról 37 millió 480.000 fontra emelkedett. Az emelkedés tehát 896.000 font. A fedezeti tételeknél a devizatartalék 85.217 fonttal szerepel, vagyis 2 millió 226.536 fonttal emelkedett, ami onnan ered, hogy a régi palesztinai bankjegyekből egymillió 730.534 fontot sikerült devizáért eladni. Jelenleg még 5 millió 694.783 font összegű régi bankjegy van az Anglo-Palestine Bank fedezeti osztályának birtokában. A kormány által leszámított kincs tárgyak összege 400.000 fonttal 10 millió 700.000 fontra emelkedett.

— **Orvosi hír.** Dr. Fried Paula gyermekorvos, azelőtt kórházi főorvos Kolozsvárt, rendelőjét Petach-Tikván, Chovevé Cion u. 2. szám alatt megnyitotta.

— **Magyarországi olék új falut létesít nek a Galilban.** Néhány napon belül két új falut létesítenek a Galilban. Az egyik a libanoni határ mentén létesül egy olyan ponton, amely nemrég még heves harcok színhelye volt. A másik kibucot Ofát és Akko között építik. A föld szanalási munkálatai már befejeződtek. Az első faluban Palmach katonák telepednek meg és az a Kibuc Meuchádhoz fog tartozni. A második falut magyarországi olék építik fel, akik Eijn Chádorban kaptak előzetes kiképzést. A két falu létesítésére a Szochnut 26 ezer font első befektetést bocsát rendelkezésre.

— **Orvosi hír.** Dr. Steiner István hadi-ujra megkezdte Petach-Tikván, a Posta-házban, d. u. 2-5.

HAIFAI MEGBIZOTTAINK: Grünberger Arnold, Shapira u. 13 és a Jashar cég, Sara u. 6. Merkaz Chadás. II. e. Tel. 40-25.

Nyomatott az Uj Kelet nyomdájában
Tel Aviv, Rechov Schlesinger 9.

APRÓHIRDETÉSEK

Az apróhirdetés díja szavanként 25 mill, a legkisebb hirdetés 10 szó, 250 mill. Családi értesítés szavanként 50 mill.

Adás - Vétel

„NESER” Adler Testvérek vaságygyára ismét a privátközönség rendelkezésére áll. T. A. Nachlat Benjamin 122.

FRIGIDAIRE-t, újat és használtat megvételre keresek. Ajánlatokat „8972” jellegűvel „Refta” Advertising, Tel-Aviv, POB. 1236 címre.

TOLTOTOLLAK vétele és eladása. Javitóműhely. Hirsch és Landes, T. A. Allenby 83. udvar.

Butor olcsón, jó minőségű, saját készítésű, izléses kivitelben.

R. FARKAS Tel-Aviv, Seinkin 43.

ELEKTROMOS HŰTŐGÉP, MOSÓGÉP ELEKTROMOS TŰZHÉLY megvételre kerestetik. Ajánlatokat „8964” jellegűre „REFTA” Advertising, Tel-Aviv POB 1236

GYERMEK VASÁGY matracral jutányosan eladó. Megtekinthető 1-4 között, Klein, Mapu 25.

JÓ PENZERT értékesítheti használt gramofonlemezeit. Vogel, T. A. Senkin 19. Vétel, osere, eladás.

Ha eladásra

bármit hozott magával, műtárgyakat, képeket, porcellánt, kristályt, szervizt ezüsttárgyakat, stb., forduljon

MONHEIT

Haifa, Herzl 8 Beclést is vállalok.

FIGYELM! ÁGYTOLLAT, ÁGYNEMŰT vesz, elad, tisztít E. Kohn, Haifa, Ha-neevim 10. Armon-mozi mellett.

VASÁGYAKAT

vásároljon

„ETAN” Giladi & Fried

cégnél

T. A. HAGDUD HAIVRI 6.

Tel. 61537.

Javitásokat vállalunk.

VESZÜNK mindenféle gépet, szerszámot és villamos készüléket. Házhoz meg-
gúnk. Machinery-Bourse, Herzl ut 98.
Telefon: 35-52.

VESZEK IRÓGÉPET VARRÓGÉPET

ISAY

HAIFA

Hechaluc utca 23. sz. (az udvarban)

BUTORT legelőnyösebben vehet, cserélhet, eladhat Grünfeld Testvérek-nél, Tel-Aviv, Jochanan Haszandlar 18. (Schenkin-saroknál.) Ugyanott butorok átpoliturozását is vállaljuk.

Beszerzési források

„TYRZIAH” az ország legnagyobb butorgyáranak kizárólagos eladási helye, eredeti gyári árak mellett, Furniture Centre Dunkel és Schwartz, T. A. Bezael Jaffe u. 5. (Achad Haam 39. sarok).

JEGSZEKRENYEK minden nagyságban gyári áron. J. Waysberg & A. Marder, Hakor-Tov, Tel-Aviv, Petach-Tikva Rd. 10. sz.

PONGYOLAT, háziruhát, pizzamát, női-
férfi- és gyermek-fehéreneműket, nylon-
harisnyát olcsón vásárolhat Borosnál,
„Shaar Hazol”, Bét Lehem 8. Bezael suk-
nál.

VATTAPAPLAN, PEHELYPAPLAN, ágytoll, pihe, kész párnák garantált pi-
héből, nagy választék. **Uj bevándorlok-
nak árkedvezmény, Goldist,** Allenby 81-83
udvarban.

FŐZŐKESZÜLEKEK, sütő-rostélyok,
csodafazekak. Minden javítás „Palgas”
R. Mainz szakembertől, Haifa, Hechaluc
ucca 23.

**KALMÁR A. mechanikai és villamos-
sági munkák.** T. A. Mizrachi B. 36.

SERVBEN SZENVEDŐK részére áldás
a Repona rugónélküli sérvkötő. Készíti
Gellért és Társa, T. A. Beceal u. 6. —
bejárat Bét-Lechem 1.

CORSET NEUMAN

a legjobb fűzőszalon, a legszebb mo-
delek, finom fehéreneműk, mérték
után, valódi brüsszeli csipkék

Tel-Aviv, Allenby 17

Telefon 2376

FURDŐSZOBABERENDEZESI, vízve-
zetékszerezési, és javítási munkákat
vállal garanciával Gyenes, T. A. Derech
Petach-Tikva 29, Nachmani 67.

PAPLANOKAT mindenféle anyagból
megbízhatóan készít, pelyhet, tollat tisztít
Herskovits, T. A. Merkaz Baale Me-
lacha 15. I.

VOGLER JAKOB, órá-szerezés üz-
lete, műhelye, Allenby 45-47, az udvarb.

VARRÓGÉP-MERKAZ (központ) vétel
eladás, javítás, kimondott szakület. Tel-
Aviv Bet-Lechem. 8. Beceal Suk-nál.

PETACH TIKVÁN ingek, pizzamák,
harisnyák és trikóárak, nők, férfiak és
gyermek részére legolcsóbban kaphatók
Oesterreichernél, Chovevé Cion 10.

Különbéle

ADÓ és ENGEDELY ügyében, bármely
nyelvű beadványával, minden ügyes ba-
jos dolgával forduljon bizalommal **Artzi-
hoz!** T. A. Hakishon 72. Található 1-4-ig.

GYERMEKFELVÉTELEK OTTHON IS
Stúdiófelvételek, portraik. Leica specialis-
ta. Amateur-munkák. 16 és 8 mm film-
hívás. Fotóoktatás. **Cinephoto laborato-
rium,** Haifa, Proféta-u. 11

SZÁLLITAST vállalkozó triciklivel, ál-
landó fuvar is. Választ Jona Rosenberg,
Olé Hungaria, Tel-Aviv, Lillienblum 33.
kérek.

ORTHOPEDECA-STEINER, Tel-Aviv,
Brenner u. 3., második ház az Allenby-
től. Betét - Pedikúr - Gummiharisnya.

Pénz - Befektetés

Brilliansra - Aranyra - Ezüstre

kölcsönt ad

GOLD - LOMBARD

T. A. — ALLENBY 80. I. Tel. 4083

Oktatás

UJ KURZUS kezdődik a Vogel-táncis-
kolában, T. A. Allenby 116. Tel. 6040.
Magánórák.

Könyvek - Könyvtárak

**HAIFÁN A HERZL KÖLCSÖNKÖNYV-
TÁRBAN** Nordau ucca 21, a legújabb
magyar könyveket kaphatja.

JAMBOR ELISEVA kölcsönkönyvtá-
ban, Tel-Aviv Allenby 84 (az udvarban)
a legfrissebb könyvajánlások kaphatók.
Előnyös fizetési feltételek.

KÖNYVEKET a legjobb áron vásárol
Lehman antikvárius, Tel-Aviv, Allenby
Road 74.

Uj magyar kölcsönkönyvtár HAIFÁN

Bő választék a legújabb kiadma-
nyokból.

KIDMA

könyvkereskedés, Rv. Jaffa 37.

JERUZSALEMI kölcsönkönyvtárban a
legjobb könyvek olvashatók. Eggeddel
szemben, a kis utcában.

KERESSE FEL a jaffai magyar köl-
csönkönyvtárt. Dús választék. Hamász-
göd 60-61, Busztrusz utca mellett, az
arab templommal szemben.

Kozmetika - Testápolás

KRAUSZ LILI kozmetikus T. A. Hess u.
9. tanítványokat mérsékelt díjazásért
lál. 15 éves praxis a garancia.

TARSÓSHULLÁM

speciális hajfestés, egyéni frizurák
utólerthetlen kivitelben

ESTHER

hölgyfodrásznál, Tel-Aviv, Ben Jehu-
da 74.

HOLGYEIM! Pesti hölgyfodrászat, haj-
festés, dauer, vizondolás. Tova Salon,
Haifa, Jaffa-ut 11, emelet, LAKÁSBAN.

Levelezés - Házasság

30 EVES leszerelt katona, új olé, meg-
ismerkedne házasság céljából hozzáilló,
egyszerű, szerény leánnyal, ha Chajlet,
nem akadály. Teljes című levelet „Lakás-
sal rendelkezem” jellegre a kiadóba kérek

LAKÁSSAL RENDELKEZŐ fiatal lány
hozáilló házastársat keres 35-ig. Leve-
leket „Intelligens 22” jellegre a kiadóba.

MEGISMERKEDNEK házasság céljá-
ból 30-35 éves asszonnyal vagy leánnyal,
akinek lakása van. Leveleket „Önálló szo-
bafestő” jellegre a kiadóba.